

Inwoners aan zet

Nota burgerinitiatief en burgerparticipatie

*Hoe we van burgerinitiatief en burgerparticipatie een succes
maken in Lansingerland*

Voorwoord

De gemeenteraad en het college van Lansingerland hebben burgerparticipatie tot een van de speerpunten van hun beleid gemaakt. Hoewel er in de gemeente al veel aan burgerparticipatie is gedaan en nog wordt gedaan, ontbrak een samenhangend beleid. Hierdoor werd het wiel soms opnieuw uitgevonden of kwamen sommige trajecten niet optimaal van de grond. Ook van burgerinitiatief bestaan enkele voorbeelden.

Burgerparticipatie kan in de vorm van inspraak en interactieve beleidsvorming deel uit maken van de gemeentelijke plan- en beleidsvorming; burgerinitiatief komt echt vanuit de inwoners en kan vanuit de gemeente gefaciliteerd worden. Een burgerinitiatief kan uitmonden in een raadsinitiatief. Daarnaast kan de raad zelf onderwerpen op de agenda zetten.

In gesprekken met de wethouder hebben de fracties hun wensen over burgerparticipatie en burgerinitiatief meegegeven. We willen hun hartelijk bedanken voor hun positieve en constructieve inbreng en hebben die zoveel mogelijk meegenomen in deze nota.

Inhoud

Voorwoord.....	2
Inhoud.....	3
Samenvatting.....	5
1 Inleiding	6
1 Inleiding	6
1.1 Leeswijzer	7
2 Inwoners aan zet	8
2.1 Relatie burgerparticipatie/burgerinitiatief/raadsinitiatief	8
2.2 Participatieladder	9
2.3 Interactieve beleidsvorming	9
2.4 Burgerinitiatief.....	10
2.5 Participatiedoelen, beleidsfasen en participatieniveaus	11
3 Wat hebben we al gedaan in Lansingerland?.....	12
3.1 Raadsinitiatief	12
Snuitkeverbestrijding.....	12
3.2 Burgerinitiatief.....	12
BIZ Rodenrijs	12
Veilig ondernemen	12
Marokkaanse vaders	12
3.3 Interactieve beleidsvorming	12
Wijkgericht werken en burgerparticipatie.....	13
Kerntakendiscussie	13
Participatie Milieubeleidsplan.....	13
4. Wat hebben we geleerd?	14
4.1 Raadsinitiatief	14
4.2 Burgerinitiatief.....	14

4.3 Interactieve beleidsvorming	14
Wijkgericht werken	14
Online participatie (kerntakendiscussie, milieubeleidsplan)	14
Accountmanager	14
5. Conclusies.....	15
5.1 Hoe kunnen we burgerparticipatie tot een succes maken in Lansingerland.....	15
Bijlage 1 Participatieladder.....	19
Bijlage 2 Voordelen, randvoorwaarden en afbreuk risico's interactieve beleidsvorming en burgerinitiatief.....	20
Bijlage 3 Voorbeelden en evaluaties.....	24
Bijlage 4 Uitvoering aanbevelingen.....	27
Bijlage 5 Checklist om de geschiktheid van een onderwerp te bepalen.....	33
Bijlage 6 Beslisboom	36
Bijlage 7 Doelgroep en vormen van Burgerparticipatie.....	37
Bijlage 8 Verordeningen	40
Inspraakverordening gemeente Lansingerland 2011	40
Verordening op Burgerinitiatief Lansingerland 2007	42

Samenvatting

De gemeenteraad en het college van Lansingerland zetten de komende jaren zwaar in op burgerparticipatie. Onder burgerparticipatie wordt verstaan alle vormen van samenwerking tussen overheid en burgers. Er kunnen drie generaties burgerparticipatie onderscheiden worden: inspraak, interactieve beleidsvorming en burgerinitiatief. In deze nota ligt de focus op informeel burgerinitiatief en interactieve beleidsvorming. Beide samenwerkingsvormen tussen inwoners en gemeenten hebben een aantal voordelen voor deze partijen. Er zit echter ook een aantal randvoorwaarden en risico's aan. De lead voor burgerinitiatief en burgerparticipatie ligt bij het team communicatie.

Onze ambitie is dat we in 2014 alle plan- en beleidsvorming zo veel mogelijk via interactieve beleidsvorming laten verlopen. We willen in een open houding naar elkaar en met een vooraf afgesproken aanpak samen met betrokken inwoners en eventueel externe deskundigheid ontwikkelen.

Verder is eind 2013 de mogelijkheid tot het nemen van burgerinitiatief breed bekend en wordt elk initiatief in behandeling genomen en waar mogelijk ondersteund, tenzij de raad het met reden omkleedt afwijst.

Willen we deze ambitie laten slagen zal de gemeenteraad moeten uitspreken dat ze zich verbindt aan het beleid zoals dat in deze nota staat beschreven, aan de voorgestelde veranderingen en aan de financiële consequenties daarvan. Bij burgerinitiatieven speelt ook de raad een belangrijke rol, omdat de leden ervan een burgerinitiatief via een raadsinitiatief op de politieke agenda kunnen plaatsen. De raad kan een verordening opstellen waarin de verhouding tussen raadsinitiatief, burgerinitiatief, interactieve beleidsvorming en inspraak staat, inclusief de criteria. Raadsinitiatieven en burgerinitiatieven kunnen alleen succesvol zijn als de raad daar financiële middelen voor beschikbaar stelt.

Bij interactieve beleidsvorming ligt het initiatief bij de organisatie. Deze vorm van burgerparticipatie moet integraal onderdeel gaan uitmaken van de plan- en beleidsvorming en waar mogelijk van de uitvoering. We gaan interactieve beleidsvorming zowel wijkgericht inzetten als voor onderwerpen die de hele bevolking aangaan zoals de inrichting van het Annie M.G. Schmidtpark. Ook de gemeenteraad kan hier een rol in spelen door onderwerpen aan te dragen die zij geschikt acht voor interactieve beleidsvorming.

Voor verwezenlijken van onze ambitie en het actief bevorderen van het nemen van initiatieven door inwoners en het optimaal faciliteren van burgerinitiatieven wordt voorgesteld om een accountmanager burgerinitiatief en burgerparticipatie in te zetten.

Burgerparticipatie kan alleen een succes worden als naast de raad en college ook de medewerkers zich ervan bewust zijn dat burgerinitiatieven, inspraak en interactieve beleidsvorming kansen en uitdagingen bieden en als ze daarvoor goed geoutilleerd zijn. Het gaat daarbij niet alleen om cultuur en houding, maar ook om kennis onder meer van de juiste technieken.

1 Inleiding

Het Rijk stoot steeds meer taken af naar de lagere overheden en vindt daarbij ook dat de markt zijn werk moet doen. Deze twee ontwikkelingen versterken elkaar. Ze betekenen onder meer dat de overheid meer en meer teruggaat en vindt dat burgers verantwoordelijk zijn voor hun eigen welbevinden en dat van hun familie, vrienden en burens. Dit houdt kort gezegd in dat mensen veel vaker dan voorheen een beroep zullen moeten doen op hun familie, vrienden en burens als ze hulp nodig hebben. En dat ook organisaties veel vaker een beroep op hun leden of anderen zullen doen om de zaak (financieel) draaiende te houden. Lang niet altijd is daarbij een rol weggelegd voor de (gemeentelijke) overheid. In veel gevallen kunnen burgers zich prima zelf organiseren, hooguit met wat hulp van de (gemeentelijke) overheid.

Tegelijkertijd is er een ontwikkeling gaande dat inwoners kritischer zijn op de verrichtingen van diezelfde overheid. Die moet het liefst 24 uur per dag 7 dagen per week voor hen klaar staan. Daarnaast verwachten inwoners dat de overheid voor zaken die hen direct raken, hen ook raadpleegt of hun initiatief ondersteunt.

De gemeenteraad en het huidige college onderkennen en onderschrijven deze verwachting van harte. Het college geeft met de titel van haar collegeprogramma 'Inwoners betrokken, betrokken inwoners' al een van de belangrijkste thema's van de komende jaren aan: burgerparticipatie. Al eerder in 2008 heeft de gemeenteraad in het Strategisch communicatieplan uitgesproken dat de gemeente Lansingerland burgerparticipatie belangrijk vindt en dit standpunt ook regelmatig herhaalt.

Dit streven sluit ook aan bij het zeventiende Sociaal en Cultureel Rapport (SCP 2006), waaruit blijkt dat de meest succesvolle en kansrijke ontwikkelingen door de burgers zelf zijn ingezet. Soms zelfs ondanks de overheid. Volgens dit rapport moet de overheid zich meer openstellen voor burgerinitiatieven. Het SCP pleit ervoor om de ambities en de ondernemerszin van de bevolking beter te benutten. En dat is precies wat de gemeente Lansingerland ook wil.

De voorzitter van de Raad voor Openbaar Bestuur en oud-burgemeester van Groningen, Jacques Wallage, zei op 16 mei 2011 op het congres 'Burgerparticipatie: nieuwe verbindingen met burgers', in dit verband: 'Het is slecht gesteld met het vertrouwen van de Nederlandse bevolking in de politiek'. En dat raakt ook het vertrouwen in de overheid. In die situatie kan alleen verandering worden gebracht als politiek en openbaar bestuur zich daadwerkelijk openstellen voor actieve betrokkenheid van burgers en bedrijven. Hij pleitte ervoor om daadwerkelijk communicatie met de burger aan te gaan, waarbij het proces belangrijker is dan het product.'

Het benutten van de ambities en ondernemerszin van de bevolking heeft vele gezichten: van het initiëren van en direct betrokken zijn bij de beleids- en planvorming tot meebeslissen over het soort speeltoestellen. Van eigen initiatief voor buurttoezicht en meepraten over de inrichting van de eigen buurt tot het onderhoud door inwoners van het gemeentelijk groen. Van je mening geven via internet tot het bezoeken van en meedoen met een schetsschuit - dat is een interactief ontwerpatelier, waarbij experts op ruimtelijk gebied en betrokken inwoners uit de gemeente schetsenderwijs naar oplossingen zoeken voor een ruimtelijke opgave- en nog veel meer. Maar het gaat in alle gevallen om een vorm van interactie tussen burgers en gemeente, om het benutten van elkaars deskundigheid en het verhogen van draagvlak voor de te nemen beslissingen.

Met burgerparticipatie maakt een gemeente, zoals gezegd, gebruik van de deskundigheid van haar inwoners. Deskundigheid kunnen we in dit opzicht zien als het hebben van ervaring en praktijkkennis. Inwoners hebben wat dat betreft veel waardevols in te brengen: zij zijn deskundig als het gaat om hun leefomgeving, om de eisen die aan hun dorp of buurt gesteld kunnen en moeten worden. Inbreng van die deskundigheid in de plan- of beleidsvorming kan tot een aanzienlijke kwaliteitsverbetering in het eindresultaat leiden en tot meer draagvlak voor genomen beslissingen.

De gemeente Lansingerland heeft al vrij veel ervaring met interactieve beleidsvorming op wijkniveau en - zij het in mindere mate- met burgerinitiatief, maar een overkoepelende visie en coördinatie ontbraken. Daarbij is interactieve beleidsvorming nog te veel verbonden met een afdeling cq. een

project en wordt er onvoldoende samengewerkt met anderen of van elkaar geleerd. Deze nota voorziet niet alleen in een overkoepelende visie maar wil ook de samenwerking op het gebied van raadsinitiatief, burgerinitiatief, interactieve beleidsvorming en de kennisoverdracht in de organisatie bevorderen. Het team communicatie speelt hierbij een belangrijke rol en wil deze rol ook graag op zich nemen.

In deze nota 'Inwoners aan zet' beschrijven we hoe de gemeente Lansingerland om wil gaan met burgerparticipatie en dit in wil zetten bij de plan-, beleidsvorming en de uitvoering. We leggen uit wat raadsinitiatief, burgerinitiatief, interactieve beleidsvorming en inspraak inhoudt, welke randvoorwaarden er zijn, welke risico's er aan kleven en hoe we dit meedenken, meepraten en meebeslissen door onze inwoners en hun eigen initiatief concreet kunnen inzetten binnen onze gemeente. Het gaat in deze nota niet om vrijwilligerswerk of mantelzorg. Dit zijn vormen van burgerorganisatie, waarbij inwoners iets doen voor de maatschappij zonder dat de overheid daar aan te pas komt en die zich over het algemeen niet afspelen in het publieke domein. Het beleid hiervoor staat in andere beleidsnota's zoals de nota Vrijwilligerswerk.

1.1 Leeswijzer

In de nota besteden we aandacht aan het beleid van de gemeente Lansingerland voor burgerparticipatie cq. burgerinitiatief. In hoofdstuk 2 schetsen we het theoretisch kader van burgerparticipatie. In dit hoofdstuk komt de participatieladder aan bod en de voordelen, randvoorwaarden en risico's van burgerparticipatie. In hoofdstuk 3 komt aan de orde wat we al gedaan hebben in Lansingerland op deze gebieden. In hoofdstuk 4 gaan we in op wat we ervan geleerd hebben. In hoofdstuk 5 staat de conclusie en aanbevelingen.

2 Inwoners aan zet

In dit hoofdstuk komt de theorie van burgerparticipatie aan bod, waarbij we eerst de relatie tussen inspraak, interactieve beleidsvorming, burgerinitiatief en raadsinitiatief en het gebruik van de participatieladder uitleggen. We geven definities van interactieve beleidsvorming en burgerinitiatief en leggen uit welke voordelen, randvoorwaarden en risico's er aan beide vormen zitten, zowel voor de inwoners als voor de gemeente.

2.1 Relatie burgerparticipatie/burgerinitiatief/raadsinitiatief

Burgerparticipatie is een overkoepelende term waarbij iedereen zijn eigen beeld heeft. De term dekt geen eenduidige lading. Sommigen denken bij burgerparticipatie aan meedenken, meepraten en meebeslissen over het gemeentelijk beleid (de zogenoemde interactieve beleidsvorming), zodat de gemeente beter afgewogen beslissingen kan nemen. Anderen hebben er een idee bij van meepraten over de eigen woonomgeving. Weer anderen van zelf de handen uit de mouwen steken of zelf een initiatief nemen dat de gemeente daarna faciliteert. Het gaat bij burgerparticipatie en burgerinitiatief om:

alle mogelijke vormen van samenwerking tussen burger en overheid

Hierbij verschillen deze vormen van burgerorganisatie, waarbij inwoners iets doen voor de maatschappij zonder dat de overheid daar aan te pas komt. Voorbeelden daarvan zijn: mantelzorg en vrijwilligerswerk.

In deze nota verstaan we onder burgerparticipatie:

Burgerparticipatie is het proces waarbij de gemeente/overheid, betrokken inwoners en eventueel externe deskundigen via een open houding naar elkaar en met een vooraf afgesproken aanpak samen vorm en inhoud geven aan (delen van) plannen of beleid. Het proces is gericht op het benutten van elkaars deskundigheid en het verhogen van draagvlak voor de te nemen beslissingen. Burgerparticipatie betekent niet 'u vraagt, wij draaien' of 'we geven wat de burgers willen', maar binnen de door het bestuur gegeven ruimte (de kaders) gezamenlijk tot beleidsvorming of beleidsuitvoering komen. Het blijft nodig dat het bestuur de bijdragen tijdens burgerparticipatietrajecten toetst aan de afgesproken kaders en het vastgestelde beleid, alvorens te beslissen of het een bijdrage overneemt.

In de literatuur worden drie generaties burgerparticipatie onderscheiden:

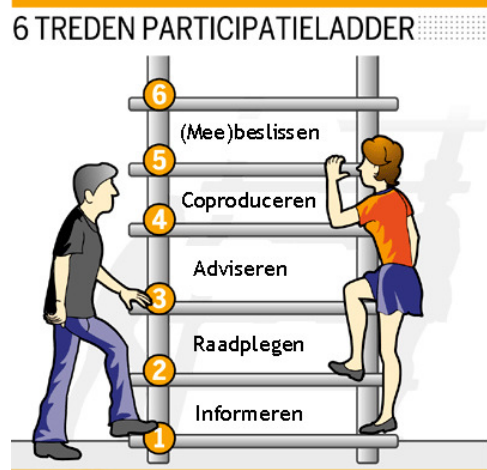
1. Inspraak is de eerste generatie. Deze is ontstaan in de jaren zeventig en wordt vooral veel toegepast in ruimtelijke orderingsprojecten, bijvoorbeeld bij bestemmingsplannen. Bij deze vorm van burgerparticipatie bereidt de overheid een besluit voor en burgers en belanghebbenden geven achteraf hun mening, die kan mogelijk leiden tot wijziging van de plannen. Zie voor de verordening bijlage 8.
2. De tweede generatie burgerparticipatie bestaat uit interactieve beleidsvorming. Deze is begin jaren 90 ontstaan. Ook hierbij neemt de overheid het voortouw, maar de burger kan vooraf meedenken over de plan-, beleids- en besluitvorming. Voorbeelden hiervan zijn de participatietrajecten in de Oranjestad in Berkel en Rodenrijs en de Zeelandbuurt in Bleiswijk. In paragraaf 2.3 wordt dit begrip verder uitgewerkt.
3. De laatste generatie burgerparticipatie verschilt essentieel van de andere twee vormen. Het initiatief ligt hierbij bij de inwoner. Die onderneemt een actie in het publieke domein. Op het moment dat de inwoners de overheid er bij betrekken behoort het tot de derde generatie burgerparticipatie. Bij deze vorm participeert de overheid als het ware bij het initiatief van de burgers. Voorbeelden hiervan zijn BIZ-Rodenrijs en de Marokkaanse Buurtvaders. In paragraaf 2.4 wordt dit begrip verder uitgewerkt.

NB. Het is onmogelijk een zuivere indeling te maken tussen deze drie generaties burgerparticipatie. Ze lopen vaak door elkaar heen. Soms neemt de overheid een initiatief over, waardoor het een tweede generatie wordt, soms vraagt de overheid burgers een initiatief te nemen.

Naast inwoners kan ook de gemeenteraad een initiatief nemen om te komen tot nieuwe plannen of beleid of veranderingen daarvan, het zogenoemde raadsinitiatief. Een voorbeeld daarvan is de bestrijding van de snuitkever. De gemeenteraad kan een burgerinitiatief overnemen en op de agenda plaatsen en het zo tot een raadsinitiatief maken.

2.2 Participatieladder

De verschillende generaties burgerparticipatie verschillen ook in betrokkenheid van participanten en overheid. Deze betrokkenheid wordt wel uiteengezet in de zogenoemde participatieladder. Van onder naar boven gelezen neemt de invloed van participanten toe, van louter geïnformeerd worden naar een volledig mandaat. Omgekeerd neemt de rol van politiek en bestuur van onder naar boven gelezen steeds verder af. Onderaan de ladder zijn het de politiek en het bestuur die de agenda bepalen en alle beslissingen op eigen gezag en naar eigen inzicht nemen. Hoger op de ladder verandert de rol van het bestuur en ambtenaren in adviseur voor de betrokkenen of facilitator van het proces. De twee onderste treden van de ladder horen bij het burgerparticipatieproces van de eerste generatie (niet interactief), de twee middelste tot de tweede generatie, terwijl de laatste gerekend kan worden tot het burgerinitiatief van de derde generatie. De vijf treden van de ladder zijn van boven naar beneden: meebeslissen, coproduceren, adviseren, raadplegen en informeren. Voor de uitwerking van deze treden zie bijlage 1.

2.3 Interactieve beleidsvorming

Bij interactieve beleidsvorming wordt het beleid in interactie of samenwerking tussen overheid en participanten (inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, bedrijven en bestuursorganen) gemaakt. Hierbij is het zaak betrokkenen zo vroeg mogelijk in het proces uit te nodigen en te luisteren naar hun reacties. Het gaat hierbij om de middelste twee treden van de participatieladder. De gemeenteraad (2006-2010) heeft in dit verband als uitgangspunt van het (communicatie)beleid vastgesteld dat: 'de gemeente belanghebbenden bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid betreft'. Het huidige college heeft deze vorm van burgerparticipatie tot een van de speerpunten van beleid gemaakt. In het collegeprogramma staat: 'Burgerparticipatie zien we als college wel als iets wederkerigs. Onze burgers, bedrijven en instellingen moeten ook bereid zijn mee te denken en mee te helpen'.

Inwoners

Bij interactieve beleidsvorming denken, praten en doen de inwoners mee bij de plan- en beleidsvorming. Het voordeel voor de inwoners is onder andere een meer democratische besluitvorming en een betere kwaliteit van de plannen/beleid, omdat meer mensen zich bezig hebben gehouden met de plan- en

beleidsvorming. Daarbij weten ze dat de gemeente hun meningen, wensen en verwachtingen serieus neemt, waardoor ze meer vertrouwen krijgen in het bestuur.

Er zit voor de inwoners wel een aantal randvoorwaarden en mogelijke teleurstelling aan interactieve beleidsvorming. Inwoners doen vaak alleen maar mee met interactieve beleidsvorming als het onderwerp direct raakt aan hun persoonlijke belangen/levenssfeer. Ze moeten het gevoel hebben dat de gemeente hen serieus neemt en dat ze echt een keuze hebben. Ze kunnen echter teleurgesteld afhaken als de gemeente de verwachtingen over het proces en de uitkomsten niet waar kan maken. Dat kan ook het geval zijn als binnen het proces bepaalde mensen de boventoon voeren en anderen niet of nauwelijks aan bod komen of als er door meningsverschillen verschillende kampen ontstaan.

Gemeente

Voor de gemeente kan interactieve beleidsvorming bijdragen aan de gestelde doelen, zoals meer draagvlak onder de bevolking en een betere kwaliteit van plannen en beleid omdat er input is geleverd vanuit verschillende invalshoeken (co-creatie). Daarbij kan het college concreet invulling geven aan de ambitie om de dialoog aan te gaan met de inwoners en de wens voor een meer betrokken samenleving.

Ook voor de gemeente geldt een aantal randvoorwaarden en afbreukrisico's bij interactieve beleidsvorming. De deelnemers aan het proces kunnen niet representatief zijn voor de mensen voor wie het plan of het beleid uiteindelijk bestemd is of ze zitten niet te wachten op intensieve en voortdurende betrokkenheid bij activiteiten van de gemeente en andere partijen. Een onderwerp heeft de grootste kans van slagen als het direct van belang is voor de inwoners of een merkbaar effect oplevert. De gemeente moet zich verder realiseren dat inwoners, raad en college alle drie andere verwachtingen kunnen hebben van het proces en dat de uitkomsten soms niet kunnen stroken met het gemeentelijke beleid. Daarnaast kost burgerparticipatie geld, dat vaak niet in de begroting is meegenomen.

In bijlage 2 treft u een uitgebreide lijst aan van voordelen, randvoorwaarden en risico's van interactieve beleidsvorming voor zowel inwoners als gemeente.

2.4 Burgerinitiatief

Volgens het Instituut voor Publiek en Politiek kan burgerinitiatief omschreven worden als: 'een activiteit van een of meer burgers die gericht is op bevordering van het algemeen belang, een meerwaarde voor de gemeenschap heeft, in het publieke domein plaatsvindt, waarbij de overheid op enig moment een rol speelt en de initiatiefnemers geestelijk eigenaar van het initiatief blijven'. Belangrijk hierbij is dat de overheid op een of andere manier een rol speelt bij het initiatief en dat het initiatief op hoofdlijnen aansluit bij algemene overheidsdoelstellingen. Bij burgerinitiatief wordt onderscheid gemaakt tussen formeel en informeel burgerinitiatief.

Bij formeel burgerinitiatief kan een (groep) inwoners rechtstreeks punten op de agenda van de gemeenteraad zetten. Formeel burgerinitiatief bestaat sinds 2007 in Lansingerland. Er is tot begin 2012 geen gebruik van gemaakt. In bijlage 8 is de verordening opgenomen.

Bij informeel burgerinitiatief komen inwoners met plannen en ideeën en voeren die zelf uit. De gemeente kan aanhaken bij die plannen. Informele burgerinitiatieven kunnen vrijwel alle maatschappelijke terreinen bestrijken. Het gaat hierbij om het verschuiven van het initiatief in het publieke domein van overheid naar burger. Uit voorbeelden van andere gemeenten blijkt dat het informele burgerinitiatief een aantal voordelen biedt, maar ook een aantal randvoorwaarden en risico's kent, zowel voor de initiatiefnemers als de gemeente.

Inwoners

Burgerinitiatief ontstaat vaak omdat inwoners problemen in hun eigen leefomgeving ervaren, wensen hebben of kansen zien om hun leefomgeving in de meest brede zin van het woord te verbeteren. Door hun inzet kunnen ze die problemen oplossen, hun wensen vervullen of de kansen benutten. Daardoor ontstaat een win-win situatie, voor inwoners en gemeente. Het gaat hierbij vaak om co-creatie. Omdat de inwoners kennis hebben van hun omgeving en ervaringsdeskundigen zijn, komen ze vaak met

kwalitatief goede oplossingen. Het zich samen met anderen ergens voor inzetten vergroot de maatschappelijke betrokkenheid. Hierdoor neemt ook de sociale cohesie toe. Dit leidt weer tot een groter gevoel van veiligheid en saamhorigheid. Een pluspunt is ook dat burgerinitiatieven vaak al integraal zijn opgezet en meer mogelijkheden hebben voor uitbreiding. Daarnaast kan een goed geslaagd burgerinitiatief leiden tot meer burgerinitiatieven. Een burgerinitiatief kan in samenwerking met de gemeenteraad of een of meer fracties uit de gemeenteraad worden tot een raadsinitiatief.

Het welslagen van een burgerinitiatief vraagt veel aandacht en betrokkenheid van de initiatiefnemer(s). Wettelijke procedures die de initiatiefnemers moeten doorlopen kunnen heel lang zijn, waardoor het soms vrij lang kan duren voordat een initiatief uiteindelijk tot stand komt. Ook steun van de gemeenteraad, bijvoorbeeld door het indienen van een raadsinitiatief over het betreffende onderwerp, kan een belangrijke motor zijn voor het welslagen van een burgerinitiatief.

Gemeente

Ook de gemeente spint garen bij burgerinitiatieven. Ze kunnen bijdragen aan de gestelde doelen. Door de verkleining van de afstand tussen inwoners en gemeente kan er meer onderling vertrouwen ontstaan. Daarbij kunnen burgerinitiatieven de leefbaarheid en de veiligheid van een buurt, wijk of kern vergroten, vaak in een relatief korte tijd. Verder kunnen burgerinitiatieven tot lagere kosten leiden omdat de burgers in de meeste gevallen zelf het initiatief beheren en proberen de kosten zo laag mogelijk te houden.

Hoewel informeel burgerinitiatief vanuit de burgers komt, geldt er wel een aantal randvoorwaarden en aandachtspunten voor (financiële) deelname/faciliteiten van de gemeente. Zo is het belangrijk dat de gemeentelijke organisatie open staat voor informeel burgerinitiatief, ook al past het niet helemaal binnen de gemeentelijke kaders. De gemeente moet haar uitgaven kunnen verantwoorden. Dit betekent dat bij financiële deelname in informeel burgerinitiatief het helder moet zijn hoe de gemeenschaps-gelden worden besteed. Verder is informeel burgerinitiatief een combinatie van algemeen of ideologisch belang en persoonlijk belang. Deze grens is vaak moeilijk te trekken.

In bijlage 2 treft u een uitgebreide lijst aan van voordelen, randvoorwaarden en aandachtspunten van informeel burgerinitiatief voor zowel inwoners als gemeente.

2.5 Participatiedoelen, beleidsfasen en participatieniveaus

Inspraak en interactieve beleidsvorming kunnen in iedere beleidsfase worden ingezet met uitzondering van de besluitvorming. Deze vormen betreffen de eerste vier treden van de participatieladder.

Burgerinitiatief is over het algemeen niet gekoppeld aan een beleidsfase. Soms komen inwoners met volledig uitgewerkte plannen, soms staat het initiatief nog in de kinderschoenen. Vaak overstijgt het de verschillende beleidsterreinen van een gemeente. Burgerinitiatieven betreffen de hoogste treden van de participatieladder.

Ook het raadsinitiatief is niet gekoppeld aan een beleidsfase. Het betreft altijd de hoogste tredes van de participatieladder.

3 Wat hebben we al gedaan in Lansingerland?

De gemeente Lansingerland heeft al enige ervaring opgedaan met raadsinitiatief, interactieve beleidsvorming en informeel burgerinitiatief. In dit hoofdstuk gaan we in op onze ervaringen.

3.1 Raadsinitiatief

Een voorbeeld van raadsinitiatief is:

Snuitkeverbestrijding

De bestrijding van de snuitkevers was het eerste raadsinitiatiefvoorstel in de gemeente Lansingerland. Op aandringen van de inwoners heeft de gemeenteraad de snuitkeverproblematiek op de politieke agenda gezet. De gemeente heeft daarop in Boterdorp Zuidwest in Bergschenhoek een pilot uitgevoerd voor de bestrijding van de aaltjes van de snuitkever. De initiatiefnemers zijn bij de voorbereidingen van deze bestrijding betrokken. In 2010 zijn er in het voorjaar en het najaar zogenoemde aaltjesdagen georganiseerd. In 2011 is er nog een aaltjesdag georganiseerd, waarbij de gemeente vooral faciliterend is opgetreden en er meer over is gelaten aan de zelfwerkzaamheid van de inwoners.

3.2 Burgerinitiatief

In 2007 heeft de gemeenteraad de Verordening op Burgerinitiatief Lansingerland 2007 vastgesteld. Tot nu toe hebben de inwoners geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid voor formeel burgerinitiatief die deze verordening biedt. Hieronder volgen drie voorbeelden van informeel burgerinitiatief.

BIZ Rodenrijs

Sinds begin jaren negentig bestaat er een Stichting Bedrijvenpark Rodenrijs. Aan deze stichting neemt nog steeds 80% van de gebruikers van het bedrijvenpark deel. Deze stichting heeft zich samen met de Kamer van Koophandel ingezet voor het opnieuw inrichten van de openbare ruimte. Ze spande zich in voor de items schoon, heel en veilig. Langzamerhand kwam echter de klad erin. Toen men in 2011 de samenwerking nieuw leven in wilde blazen, kwam de regering met de mogelijkheid voor het oprichten van een Bedrijveninvesteringszone, een wettelijk instrument waarmee alle ondernemers gezamenlijk investeren in de kwaliteit van hun omgeving. Alle ondernemers betalen hierbij mee aan de kosten die de investeringen met zich meebrengen. De gemeente int hiervoor belastingen die ze vervolgens als subsidie uitkeert aan de stichting. Een draagvlakmeting onder de ondernemers op Rodenrijs maakte onderdeel uit van de procedure. De draagvlakmeting heeft positief uitgepakt, zodat de verordening op 1 januari 2012 in werking is getreden.

Veilig ondernemen

In de drie centra zetten de winkeliers zich in voor veiligere centra. Ze hebben per kern een uitvoeringsgroep opgericht waarin de winkeliersverenigingen, de politie en de gemeente zitten. Doel is veilige winkelcentra voor winkelend publiek en winkeliers.

Marokkaanse vaders

De stichting Marokkaanse vaders is een initiatief van de Marokkaanse gemeenschap, samen met gemeente, politie en woningcorporatie 3B Wonen. De Marokkaanse vaders bereiken jongeren en volwassenen en begeleiden hen bij activiteiten en vraagstukken als integratie, onderwijs, sport en werk. Hiernaast lopen de vaders op straat rond om toezicht te houden en spreken ze jongeren aan in de openbare ruimte. Dit project is in volle ontwikkeling. De Marokkaanse vaders werken samen met de overheid binnen de publieke ruimte, het belangrijkste kenmerk van burgerinitiatief.

3.3 Interactieve beleidsvorming

Vanaf de fusie heeft de gemeente al veel geïnvesteerd in interactieve beleidsvorming. In de beginfase heeft de gemeente met name veel aandacht besteed aan het wegnemen van de argwaan en het laten zien dat ze de bewoners serieus neemt. De gemeente is ook steeds in gesprek met allerlei

belanghebbenden. Naast allerlei reguliere contacten met belangengroeperingen, belangenbehartigers, instellingen en instanties, is de gemeente actief op het gebied van buurtbeheer, komen wijkplannen in overleg tot stand, overlegt de gemeente met contactraden over bijvoorbeeld de Wmo, zijn er klankbordgroepen en werkgroepen bij ruimtelijke plannen, burgerpeilingen, hoorzittingen, presentaties van of aan de gemeenteraad etc. Ook houdt de gemeente enquêtes, onder andere op het gebied van leefbaarheid. De resultaten van de gesprekken, overleggen en enquêtes worden gebruikt bij het opstellen of toetsen van beleid. We gaan in deze paragraaf nader in op het wijkgericht werken, de kerntaken-discussie en het milieubeleidsplan.

Wijkgericht werken en burgerparticipatie

In 2009 en 2010 heeft de projectorganisatie wijkgericht werken en burgerparticipatie onder de naam 'Geef kleur aan je wijk' gewerkt aan twee pilots: de Oranjebuurt in Berkel en Rodenrijs en Bleiswijk Randon in Bleiswijk. In deze wijken heeft de gemeente samen met bewoners en andere partners uit de buurt gewerkt aan een schone, hele en veilige buurt. Deze pilots zijn in het voorjaar 2011 geëvalueerd. De belangrijkste resultaten uit het rapport 'Evaluatie Wijkgericht werken en Burgerparticipatie' zijn dat bewoners en projectorganisaties redelijk positief waren over de gehanteerde werkwijze en samenwerking. Het blijkt dat bewoners op korte termijn zichtbare resultaten verwachten.

Kerntakendiscussie

In het strategisch communicatieplan van 2008 spraken wij destijds over 'e-participatie, participatie via internet. Werkvormen die toen nog niet ontwikkeld waren, maar in de toekomst toch goede mogelijkheden leken te bieden. Inmiddels hebben wij in december 2010 een online participatietool van het bedrijf nClude aangeschaft die speciaal ontwikkeld is voor burgerparticipatie. Met deze tool zijn we medio december 2010 een pilot gestart, waarbij inwoners konden stemmen op taken waarvan zij het belangrijk vinden dat de gemeente ze uitvoert en op taken die ze minder van belang achten. Het ging daarbij om niet wettelijke taken. Deze pilot heeft een tipje van de sluier opgelicht over online participatie. In totaal hebben 261 mensen geparticipeerd (zich geregistreerd), daarvan hebben er 77 hun stem uitgebracht op een van de ideeën. Er zijn 48 ideeën geplaatst door 34 verschillende gebruikers. Hiervan hebben 18 gebruikers ook gestemd op ideeën en 16 alleen een idee ingediend. 55 gebruikers hebben in totaal 112 reacties gegeven. Hiervan hebben 25 mensen niet gestemd en 29 wel gestemd. De gemeente heeft twee reacties geplaatst.

Participatie Milieubeleidsplan

In juni 2011 hebben we via de online participatietool de inwoners gevraagd suggesties en waardevolle aanvullingen te geven voor het milieubeleidsplan. Onze inwoners konden tussen 6 juli en 6 september 2011 reageren. Deze reactieperiode liep bijna gelijk aan de periode (tot 25 augustus) waarin onze inwoners zienswijzen konden indienen. Omdat we de inwoners tijdens de zomervakantie hebben geraadpleegd, hebben we de mogelijkheid om te participeren nog extra verlengd. In totaal hebben er 28 mensen actief deelgenomen. Uitgebreide communicatie heeft niet tot een hoger aantal geleid.

4. Wat hebben we geleerd?

In dit hoofdstuk komt aan de orde wat we zelf geleerd hebben van raadsinitiatieven, burgerinitiatief en interactieve beleidsvorming.

4.1 Raadsinitiatief

Uit de evaluatie van het raadsinitiatief bestrijding snuitkevers bleek dat de betrokken ambtenaar in zo'n geval bij het schrijven van het initiatief werkt voor de gemeenteraad en niet voor het college en dus verantwoording verschuldigd is aan de griffier. Daarnaast moest hij de werkzaamheden naast en tussen het reguliere werk doen. Verder is het beste om één ambtenaar het proces van het begin tot het eind te laten begeleiden en een ruime tijdsplanning te nemen. Voor de uitgebreide evaluatie, zie bijlage 3.

4.2 Burgerinitiatief

Een leerpunt uit BIZ Rodenrijs is dat er zowel vanuit de initiatiefnemers als vanuit de gemeente iemand moet zijn die het initiatief trekt, die er helemaal voor gaat. Daarnaast bleek een lobbyist die de taal van de ondernemers spreekt en hen kan overtuigen om mee te doen belangrijk. Dit hoeft niet per se de trekker te zijn.

4.3 Interactieve beleidsvorming

Wijkgericht werken

De gemeente heeft zowel op wijkniveau als gemeentebreed interactieve beleidsvorming toegepast. Uit de evaluatie van wijkgericht werken uit voorjaar 2011 bleek dat de bewoners en projectorganisaties zich goed konden vinden in de gehanteerde werkwijze en de samenwerking. Als daar aanleiding voor is zouden ze weer dezelfde werkwijze kiezen. Opvallend was wel dat de bewoners van de Oranjebuurt beduidend positiever waren dan die van Bleiswijk Rondom. Een mogelijke verklaring daarvoor is dat er in de Oranjebuurt een concrete aanleiding was voor de interactieve planvorming (rioleringswerkzaamheden). Wel bleek dat deze twee projecten te weinig ingebed waren binnen de Lansingerlandse organisatie. Omdat de gemeente veel met inhuur en tijdelijke krachten werkte was de continuïteit niet altijd gewaarborgd. Daarbij was door de hoge werkdruk en andere prioriteiten moeilijk medewerkers iets voor de projectorganisatie te laten doen. Ook was de afstemming tussen werkzaamheden en de verdeling van de verantwoordelijkheden niet altijd even helder. Voor de uitgebreide evaluatie zie bijlage 3.

Online participatie (kerntakendiscussie, milieubeleidsplan)

Online participatie moet altijd vergezeld gaan van offline communicatie om de inwoners te attenderen op de participatiemogelijkheden. Wel kan het online medium Twitter uitstekend worden ingezet omdat daarmee inwoners snel en doeltreffend op de mogelijkheden van burgerparticipatie gewezen kunnen worden en we ze snel van eventuele resultaten op de hoogte kunnen brengen. Om de belangstelling gaande te houden is het belangrijk om de inwoners regelmatig te wijzen op het participatietraject. Ondanks dat sommige reacties niet altijd even gewenst zijn, zullen we ons aan onze beloften en kaders moeten houden, willen we geloofwaardig blijven overkomen. Verder blijkt een moderator (discussieleider) van essentieel belang. De snelheid waarmee de niet altijd even duidelijke reacties binnenkomen, maakt dat er snel verduidelijking nodig is om miscommunicatie te voorkomen. Uit het aantal deelnemers aan de online participatie voor het Milieubeleidsplan kunnen we leren dat niet alle onderwerpen zich even goed lenen voor interactieve beleidsvorming. Daarnaast moeten we bij elk onderwerp bekijken welke manier van participeren de beste is. Voor uitgebreide evaluatie zie bijlage 3.

Accountmanager

Uit deze burgerparticipatietrajecten blijkt dat als onderwerpen te weinig persoonlijke raakvlakken hebben, mensen moeilijk te motiveren zijn om actief deel te nemen. Verder blijkt dat zoals burgerparticipatie nu is ingericht binnen de organisatie dat er een accountmanager ontbreekt bij wie medewerkers en inwoners terecht kunnen voor ondersteuning, informatie, kennis en verbinding met andere projecten en die de betrokkenheid van de inwoners bij het gemeentelijke beleid kan organiseren.

5. Conclusies

De gemeente Lansingerland heeft nog weinig ervaring met raadsinitiatieven en burgerinitiatieven. Er is wel een verordening formeel burgerinitiatief, maar inwoners hebben er sinds de opstelling in 2007 geen gebruik van gemaakt. Onvoldoende communicatie kan daar debet aan zijn. Wel zijn er enkele informele burgerinitiatieven gestart, zoals BIZ Rodenrijs en de Marokkaanse vaders. Hieruit blijkt dat voor het welslagen van een project er iemand nodig is die er met hart en ziel voor gaat. Voor wat betreft het uitvoeren van raadsinitiatieven is het met name onduidelijk waar de verantwoordelijkheid ligt, bij de griffie of bij de organisatie? Medewerkers moeten het werk voor een raadsinitiatief naast hun eigen werk doen.

Binnen de gemeente hebben we al veel ervaring met interactieve beleidsvorming, maar een overkoepelend beleid ontbreekt, evenals **een accountmanager**. Deze accountmanager zorgt voor de kennis, coördinatie, afstemming, **het organiseren van de betrokkenheid van de inwoners bij het gemeentelijk beleid**, en de bewaking van het proces. Hier zouden medewerkers, initiatiefnemers en inwoners terecht moeten kunnen voor ondersteuning. Daarbij hebben medewerkers vaak geen tijd of geven geen prioriteit aan burgerparticipatie. **Verder zit burgerparticipatie nog niet in de haarvaten van de organisatie en maakt het geen onderdeel uit van de besluitvorming van de gemeenteraad.**

Onze ambities zijn dat we in 2014 alle plan- en beleidsvorming via interactieve beleidsvorming laten verlopen. Deze plan- en beleidsvorming ontwikkelen we in een open houding naar elkaar en met een vooraf afgesproken aanpak samen met betrokken inwoners en eventueel externe deskundigheid.

Verder is eind 2013 de mogelijkheid tot het nemen van burgerinitiatief breed bekend. We nemen elk initiatief in behandeling en ondersteunen waar mogelijk, tenzij de raad het met reden omkleed afwijst.

Niet elk onderwerp leent zich voor interactieve beleidsvorming. Per onderwerp moet ook worden bekeken of het online kan of dat er toch beter gekozen kan worden voor face-to-face participatie.

Burgerparticipatie en burgerinitiatief kunnen leiden tot kostenbesparing, maar het vraagt (financiële) investeringen van de gemeente. Voor het komende jaar zijn deze investeringen niet in de begroting opgenomen.

5.1 Hoe kunnen we burgerparticipatie tot een succes maken in Lansingerland

1. *De gemeenteraad zal moeten uitspreken dat ze zich verbindt aan het beleid zoals dat in deze nota staat beschreven inclusief de voorgestelde veranderingen en de financiële consequenties daarvan.*
2. *Raadsinitiatieven en burgerinitiatieven kunnen alleen succesvol zijn als de raad binnen de begroting een substantieel bedrag reserveert voor ondersteuning daarvan.*
Doel: Hiermee laat de gemeente zien dat ze burgerinitiatieven serieus neemt en wordt voorkomen dat burgerinitiatieven niet door kunnen gaan omdat de gemeente daar geen geld voor heeft.
3. *Het opstellen van een verordening waarin de verhouding tussen raadsinitiatief, burgerinitiatief, interactieve beleidsvorming en inspraak wordt geregeld en de criteria worden vastgelegd.*
Doel: Burgerinitiatieven, interactieve beleidsvorming en inspraak zijn waardevol voor de gemeente. Zij verkleinen de kloof tussen inwoners en bestuur en vergroten de sociale cohesie. Daarnaast tonen inwoners met informeel burgerinitiatief/ interactieve beleidsvorming en inspraak hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. De gemeente moet daar zorgvuldig mee omgaan, ook al gaat burgerparticipatie soms over beleidsgrenzen heen of past die niet geheel binnen het gemeentelijk beleid. Succesvolle raads- en burgerinitiatieven ontstaan alleen als we er open voor staan en in alle processen van de organisatie zijn verankerd. Bij burgerinitiatieven speelt ook de raad een belangrijke rol, omdat zij een burgerinitiatief via een raadsinitiatief op de politieke agenda **kan** plaatsen.

4. *In alle beleidsvoornemens en voorstellen die naar de gemeenteraad gaan geeft het college aan of en in welke mate participatie van inwoners aan de orde moet zijn of zal komen. In gevallen waarin het college vindt dat dit niet mogelijk of nodig is, wordt aangegeven waarom dit is.*
Doel: In alle raadsstukken wordt aangegeven of participatie van de inwoners aan de orde moet zijn of zal komen. Hierdoor kan de gemeenteraad kritisch volgen of de burgerparticipatie integraal onderdeel uitmaakt van de beleidsvorming, planvorming en uitvoering binnen de organisatie. Verder wordt tegemoet gekomen aan de controlerende taak van de gemeenteraad.

5. *Het inzetten van een accountmanager burgerinitiatief en interactieve beleidsvorming*
Doel: Het actief bevorderen van het nemen van initiatieven door burgers en het bevorderen van de betrokkenheid van de inwoners bij het maken van het gemeentelijke beleid, het optimaal faciliteren van burgerinitiatieven en het verbinden van initiatieven met elkaar. Het coördineren van alle interactieve beleidsvorming binnen de gemeente. Het bundelen van alle informatie en kennis over burgerinitiatieven en interactieve beleidsvorming in Lansingerland en bij andere gemeenten en die toegankelijk maken voor inwoners, medewerkers, collegeleden en raadsleden. Het onderhouden van contacten met maatschappelijke organisaties, subsidieverleners, andere gemeenten en inwoners en het verzorgen van de communicatie en de omgevingsanalyse. Het zo mogelijk in overleg verleggen van de verantwoordelijkheid voor bijvoorbeeld onderhoud naar maatschappelijke organisatie en groepen inwoners.

We kunnen dit doel en de verankering van burgerinitiatief en interactieve beleidsvorming binnen de gemeente en binnen de organisatie tot een succesvol traject maken door een accountmanager burgerinitiatief en interactieve beleidsvorming toe te voegen aan het team communicatie. Deze accountmanager moet iemand zijn die bekendheid en vertrouwen geniet binnen Lansingerland. De accountmanager kan inwoners en maatschappelijke organisaties enthousiasmeren mee te doen met interactieve beleidsvorming en/of zelf met initiatieven te komen. Dit team speelt een belangrijke rol bij interactieve beleidsvorming en burgerinitiatief en wil die rol graag oppakken. Belangrijk is dat de accountmanager vooral kijkt en denkt vanuit de inwoners, kan enthousiasmeren en zijn expertise kan inzetten om de genoemde doelen te bereiken. Zie punt 10 voor de financiering

6. *Onze site www.lansingerland.nl kan een belangrijke bijdrage leveren aan burgerparticipatie, onder andere door het oprichten van fora, een discussieplatform en voorbeelden van best practices. Bij de vernieuwing van de site wordt hier rekening mee gehouden. Ook sociale media, zoals Facebook en Twitter kunnen burgerparticipatie en burgerinitiatief op een hoger plan brengen. Dergelijke communicatietools zijn belangrijke middelen voor de accountmanager om inwoners te enthousiasmeren, betrokkenheid van de inwoners te bevorderen, initiatieven bij elkaar te brengen en resultaten met elkaar te delen*
Doel: Burgerparticipatie onder de aandacht van de inwoners te krijgen, te houden. De site laat mensen van elkaar leren en deelt van resultaten. Zie punt 10 voor de financiering

7. *Het bevorderen van de bewustwording van medewerkers in burgerparticipatie*
Doel: Interactieve beleidvorming moet integraal onderdeel uitmaken van de plan- en beleidsvorming en waar mogelijk van de uitvoering.
 Personeel dat zich ervan bewust is dat burgerparticipatie kansen biedt en geen bedreiging vormt, is een must voor het welslagen ervan. Via workshops willen we het bewustwordingsproces bevorderen. De accountmanager kan een belangrijke bijdrage leveren aan een cultuur en houding die positief staat ten opzichte van burgerinitiatief en interactieve beleidsvorming. Daarnaast kan hij of zij de organisatie vanuit een punt voorzien van de benodigde kennis. Zie ook bijlage 5, 6 en 7.

8. *Actief samenwerken met maatschappelijke organisaties en waar mogelijk streven naar gemeenschappelijke verantwoordelijkheid.*
Doel: Met maatschappelijke organisaties binnen de gemeente samenwerken op het gebied van burgerinitiatief en burgerparticipatie. De medewerkers van deze organisaties weten vaak wat er

onder hun doelgroepen leeft.

In een aantal gevallen vindt de interactieve beleidsvorming al plaats in samenwerking met deze organisaties. Zo zijn we in gesprek met 3B Wonen voor nadere samenwerking. Zij hebben in 2012 burgerparticipatie als speerpunt van beleid gemaakt. Waar mogelijk kunnen maatschappelijke organisatie en groepen inwoners zelf de verantwoordelijk krijgen over zaken die ze zelf kunnen doen, zoals onderhoud groenvoorzieningen, onderhoud rotondes etc.

9. Gebruik maken van zowel online als offline interactieve beleidsvorming

Doel: Per onderwerp de meest geschikte vorm van interactieve beleidsvorming bepalen zodat zoveel mogelijk inwoners deelnemen.

Interactieve beleidsvorming willen we met name wijkgericht inzetten zo mogelijk in samenwerking met maatschappelijke organisaties, zoals 3B wonen. Deze vorm van interactieve beleidsvorming zal veelal offline of via een traditionele vorm plaatsvinden. Voor interactieve beleidsvorming voor Lansingerland brede onderwerpen, die de hele bevolking aangaan, zoals de inrichting van het Annie M.G. Schmidtpark, kunnen we een online participatie tool inzetten. Zie punt 10 voor de financiering.

10. De extra kosten om burgerparticipatie tot een succes te maken in Lansingerland als wens mee te nemen bij de bespreking van de Kadernota 2012.

In bijlage 4 staan deze aanbevelingen nader uitgewerkt.

5.2 Hoe weten we of we door intensivering van onze inzet voor burgerparticipatie onze ambitie waar gemaakt hebben?

In het kader van de PDCA-cyclus monitoren we of het inzetten van een accountmanager, het inrichten van een internetsite, opzetten sociale media, het faciliteren van burgerinitiatieven en scholing van de medewerkers het gewenste effect heeft. Waar nodig kunnen we in de loop van het traject bijsturen. Onderstaand staat wat we met de intensivering van onze inzet willen bereiken en hoe we dit willen meten.

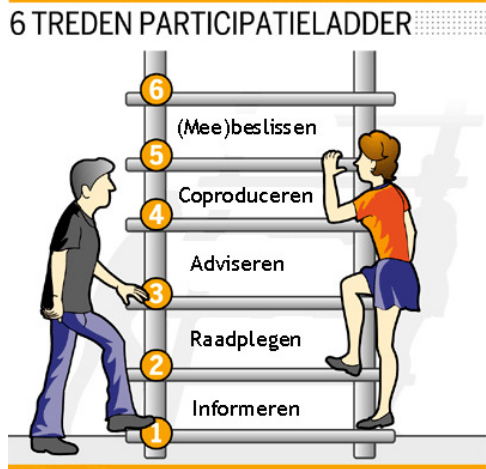
1. Minstens de helft van de inwoners van Lansingerland weet dat ze mee kunnen doen met burgerparticipatietrajecten, hiervan doet 20% (landelijk vertrekpunt) ook daadwerkelijk mee. *Aan het eind van 2013 houden we een enquête onder de inwoners of ze bekend zijn met burgerparticipatie en of ze meegedaan hebben.*
2. Minstens de helft van de inwoners van Lansingerland weet dat de gemeente burgerinitiatief serieus neemt. *In de onder 1 genoemde enquête nemen we ook vragen over burgerinitiatief op.*
3. Alle plannen en beleidsvorming worden langs de beslisboom gelegd. Daarvan is het streven dat een ruime meerderheid geschikt is voor de interactieve beleidsvorming. 50% van deze projecten op het gebied van burgerparticipatie wordt tot een goed einde gebracht. Van de deelnemende inwoners is een ruime meerderheid tevreden over het resultaat. *Eind 2013 onderzoeken we welk percentage van de plannen en beleidsvorming daadwerkelijk langs de beslisboom is gelegd en wat het resultaat hiervan is geweest. De deelnemende inwoners worden ondervraagd over het resultaat.*
4. Alle burgerinitiatieven worden in behandeling genomen. Van de initiatieven die volgens de door de raad opgestelde verordening geschikt blijken te zijn, wordt minimaal 50% tot een goed einde gebracht (is mede afhankelijk van externe factoren). *Eind 2013 geven we een overzicht van het aantal burgerinitiatieven en wat we er mee gedaan hebben.*
5. 90% van de betrokken medewerkers en bestuurders staan positief tegenover burgerparticipatie en burgerinitiatief en weet hoe daar mee om te gaan. *Eind 2013 houden we een enquête en*

interviews onder medewerkers of ze bekend zijn met burgerparticipatie en burgerinitiatief en of zij actief zijn met burgerparticipatie en burgerinitiatief.

6. In alle B&W -adviezen en raadsadviezen is de paragraaf burgerparticipatie ingevuld en bij toewijzing onderbouwd met een plan van aanpak opgesteld door de adviseur van de afdeling in samenspraak met de accountmanager van communicatie. *Dit wordt gemonitord in het kader van de PDCA-cyclus*

Onafhankelijk van de uitkomst van de evaluatie is de inzet van de accountmanager een investering in de samenwerking tussen overheid en inwoners. Burgerparticipatie en burgerinitiatief zijn straks niet meer weg te denken uit onze gemeente en maken blijvend onderdeel uit van de plannen en beleidsvorming en uitvoering. Ook de aanwezige kennis en ervaring kunnen we blijvend gebruiken. Wel zal uit de evaluatie blijken of de inzet van de accountmanager gecontinueerd moet worden.

Bijlage 1 Participatieladder

Meebeslissen

- Participanten zijn initiatiefnemer en maken uiteindelijke keuzes
- Politiek en bestuur laten de ontwikkeling en besluitvorming over aan betrokkenen
- Ambtenaren adviseren, gemeente faciliteert

Coproduceren

- Samen verantwoordelijk voor invulling plannen, bijvoorbeeld PPS-constructies
- Betrokkenen, politiek en bestuur komen samen een agenda overeen
- Politiek verbindt zich aan de oplossingen, na toetsing van de randvoorwaarden

Adviseren

- Participanten dragen problemen aan en reiken oplossingen aan
- Politiek en bestuur laten oplossingen en adviezen zwaar meewegen, maar kunnen hier beargumenteerd van afwijken

Raadplegen

- Inwoners zijn gesprekspartner die ideeën, ervaringen en meningen meegeven
- Politiek en bestuur bepalen de agenda, vergaren inzichten van betrokkenen maar verbinden zich niet aan de resultaten van de gesprekken

Informeren

- Inwoners consumeren informatie
- Politiek en bestuur bepalen de agenda en lichten betrokkenen daarover in. Er wordt geen gebruik gemaakt van 'lokale expertise'

Bijlage 2 Voordelen, randvoorwaarden en afbreuk risico's interactieve beleidsvorming en burgerinitiatief

Voordelen interactieve beleidsvorming voor inwoners

Bij interactieve beleidsvorming denken, praten en doen de inwoners mee bij de beleidsvorming. Dit heeft voor hen een aantal voordelen:

- Voor de inwoners betekent interactieve beleidsvorming dat de gemeente hun meningen, wensen en verwachtingen serieus neemt. Inwoners krijgen zo meer vertrouwen in het bestuur.
- Daarnaast kan interactieve beleidsvorming leiden tot een meer democratische besluitvorming, omdat meer mensen zich bezig hebben gehouden met de beleids- en planvorming.
- Inwoners hebben een beter overzicht van de gehele problematiek waar de gemeente mee te maken heeft. Ook is de kwaliteit van de plannen en het beleid over het algemeen beter, wat ook de inwoners ten goede komt.

Randvoorwaarden en afbreuk risico's interactieve beleidsvorming voor inwoners

- Het onderwerp moet direct raken aan hun persoonlijke belangen/levenssfeer.
- Ze moeten echt een keuze hebben.
- Ze moeten het gevoel hebben dat de gemeente hen serieus neemt.
- De gemeente kan hun verwachtingen over het proces en de uitkomsten niet waar maken, waardoor ze teleurgesteld zullen afhaken.
- Het uiteindelijk gekozen plan of beleid strookt niet met hun ideeën of hun levensfase.
- Binnen het proces kunnen mensen met de grootste mond de boventoon voeren en anderen niet of nauwelijks aan bod komen.
- Tegengestelde meningen kunnen zodanig bosten dat er tijdens het proces meer kampen ontstaan.

Voordelen interactieve beleidsvorming voor de gemeente

- Meer draagvlak onder de bevolking over de genomen beslissingen, meer committent voor het proces en meer zicht hoe verschillende partijen tegen de problematiek aankijken.
- Betere kwaliteit van plannen en beleid onder meer doordat er meer input is geleverd vanuit verschillende partijen en invalshoeken. In veel gevallen is er sprake van co-creatie van burgers en overheid.
- Betrokken inwoners leiden tot een betrokken samenleving.
- Concrete invulling geven aan de ambitie van het college om de dialoog met de burger aan te gaan.
- Minder klachten en bezwaren.

Randvoorwaarden en afbreuk risico's interactieve beleidsvorming voor de gemeente

- De deelnemers aan burgerparticipatie zijn niet representatief voor de mensen voor wie het plan cq. het beleid bestemd is. Veel burgers doen meestal alleen maar mee als het hen direct raakt. Inwoners zitten vaak niet te wachten op intensieve en voortdurende betrokkenheid bij activiteiten van de gemeente en de andere partijen in de buurt. In onderzoeken geven veel mensen aan dat ze bereid zijn deel te nemen aan burgerparticipatie, maar de uiteindelijke deelname kan tegenvallen. Motivaction heeft uitgevonden dat slechts een vijfde deel van de groep van 20% maatschappijkritische inwoners bereid is deel te nemen aan dergelijke trajecten.
- Inwoners moeten zoals gezegd echt een keuze hebben. De gemeente moet er niet aan beginnen als de wet- en regelgeving van provincie of het Rijk geen ruimte laat voor interactieve beleidsvorming, ze zelf al beleid of regelgeving heeft, waardoor alternatieven niet mogelijk zijn of de financiën, de capaciteit en de beschikbare tijd binnen de organisatie beperkt zijn.
- Het heeft de grootste kans van slagen als het onderwerp direct van belang is voor de inwoners, ondernemers, bedrijven, of maatschappelijke instellingen of een groep daaruit en een merkbaar effect oplevert; of als het belang hen duidelijk kan worden gemaakt.
- Inwoners, raad en college kunnen alle drie andere verwachtingen hebben van het proces. De gemeente moet deze soms verschillende verwachtingen waar kunnen maken. Ook als de uitkomsten niet passen of zelfs tegengesteld zijn aan het beleid van de gemeente.
- Goed informatie is essentieel. Niets is zo frustrerend voor inwoners als ze niet goed geïnformeerd zijn over het proces of er pas later achter komen dat er een traject met interactieve beleidsvorming loopt.
- Het is noodzakelijk dat de vaardigheid om prioriteit te geven aan het van buiten naar binnen werken in de haarvaten van de organisatie zit.
- Er kunnen hoge kosten gemoeid zijn met interactieve beleidsvorming en die kosten kunnen niet opwegen tegen de baten.
- Plannen die herhaaldelijk besproken zijn met inwoners, kunnen bij de uiteindelijke presentatie toch weerstand oproepen bij mensen die het proces niet gevolgd hebben.
- Deelname hangt ook af van de maatschappelijke betrokkenheid van de inwoners bij het plan of de beleidsvorming. Weinig maatschappelijke betrokkenheid kan leiden tot weinig deelname aan interactieve beleidsvorming.

Voordelen informeel burgerinitiatief voor inwoners

- Inwoners kunnen met burgerinitiatief problemen die ze in hun eigen leefomgeving ervaren, wensen die ze hebben of kansen die ze zien oplossen en/of verbeteren. Het gaat hierbij vaak om co-creatie.
- Het zich samen met anderen ergens voor inzetten vergroot de maatschappelijke betrokkenheid. Mensen ontmoeten elkaar, werken samen en zien nieuwe noden. De publieke ruimte gaat aanvoelen als het eigen huis.
- Door de grotere maatschappelijke betrokkenheid neemt ook de sociale cohesie toe. Dit leidt weer tot een groter gevoel van veiligheid en saamhorigheid.
- Burgerinitiatieven zijn vaak al integraal opgezet en hebben meer mogelijkheden voor uitbreiding.

Randvoorwaarden en afbreuk risico's informeel burgerinitiatief voor inwoners

- Initiatiefnemers moeten voldoende (financiële) steun weten te krijgen en een lange adem hebben. Wettelijke procedure die doorlopen moet worden kunnen heel lang duren, waardoor het soms vrij lang kan duren voordat een initiatief uiteindelijk tot stand komt.
- Steun van de gemeenteraad, bijvoorbeeld door het indienen van een raadsinitiatief over het betreffende onderwerp kan een belangrijke motor zijn voor het welslagen van een burgerinitiatief.
- Op het moment dat er geen wettelijke basis is, kunnen ze hoofdelijk aansprakelijk gesteld worden voor de kosten en kan het initiatief uiteindelijk niet doorgaan.
- Door verhuizing, ziekte, andere baan en dergelijke, kunnen de initiatiefnemers en andere vrijwilligers het project verlaten, waardoor een project niet haalbaar meer is. Mensen kunnen dan teleurgesteld zijn. Dat kan ook als er verschil in inzicht bestaat over de te varen koers.
- De gemeente ziet het project/plan niet zitten en verleent geen medewerking of financiële bijdragen.
- Het project kan te uitgebreid worden, waardoor vrijwilligers het niet meer kunnen behappen of bij succes overgenomen wordt door professionals, die het naar hun eigen idee inrichten.

Voordelen informeel burgerinitiatief voor de gemeente

- De afstand tot inwoners en overheid wordt verkleind, wat kan leiden tot meer vertrouwen van inwoners in de gemeentelijke overheid.
- Burgerinitiatieven kunnen leiden tot een betere leefbaarheid/ meer veiligheid van een straat, buurt, wijk of kern.
- Burgerinitiatieven dwingen de gemeente vaak over beleidsgrenzen heen te kijken omdat ze vaak meerdere terreinen bestrijken.
- Ondersteunen van burgerinitiatieven laat zien dat de gemeente de inwoners serieus neemt, zich betrokken voelt bij hun leefwereld en graag de dialoog aangaat met de inwoners.
- Burgerinitiatief leidt tot kostenbeheersing omdat:
 - Er doorgaans minder overhead nodig is. De burgers beheren in de meeste gevallen zelf het initiatief.
 - Beter is toegesneden op de bestaande behoeften. Burgers die een project in eigen beheer doen, zullen proberen de kosten zo laag mogelijk te houden.
 - Vaak vrijwillige initiatieven zijn, waardoor bepaalde kosten niet op de gemeente rusten.
 - Soms extra financiële ondersteuning kan krijgen van andere overheden of van particuliere instellingen. Gemeenten kunnen deze subsidie vaak niet aanvragen
- Het gevoel van urgentie, bevlogenheid, daadkracht, ondernemingszin enz. van bewoners is erg groot, waardoor burgerinitiatieven in veel gevallen tot meer resultaten leiden in kortere tijd. (Experimenteren met burgerinitiatief)

Randvoorwaarden en afbreuk risico's informeel burgerinitiatief voor gemeenten

- De gemeentelijke organisatie moet open staan voor informeel burgerinitiatief, ook al past het niet helemaal binnen de gemeentelijke kaders.
- De gemeente moet haar uitgaven kunnen verantwoorden. Bij financiële deelname in informeel burgerinitiatief moet het helder zijn hoe de gemeenschapsgelden worden besteed.
- De gemeente blijft verantwoordelijk voor bijvoorbeeld veiligheid en omgevingskwaliteit, zaken die niet altijd worden meegenomen bij het burgerinitiatief.
- Informeel burgerinitiatief is vaak een combinatie van algemeen of ideologisch belang en persoonlijk belang. Deze grens is vaak moeilijk te trekken.
- De gemeente is er verder bij gebaat dat informeel burgerinitiatief niet alleen een zaak is van de meer hoogopgeleide inwoners, maar ook het betrekken van andere groepen geeft meer draagvlak. De gemeente moet er op letten dat het initiatief geen discriminatie tot gevolg heeft of dat er onbewust groepen worden uitgesloten.

Bijlage 3 Voorbeelden en evaluaties

Raadsinitiatieven

Evaluatie Bestrijding snuitkever

- De verantwoordelijkheden lagen bij dit burgerinitiatief anders dan bij de reguliere taken van een ambtenaar. De ambtenaar werkt in dit geval voor de raad of het raadslid en niet meer voor het college. De griffier droeg zorg voor de aansturing van het proces. Een aandachtspunt is dat de ambtenaren dergelijk werk naast en tussen hun reguliere werkzaamheden moesten doen. Als de betrokken ambtenaar tegen problemen oploopt dan moet hij aankloppen bij de griffier en niet bij het afdelingshoofd c.q. de portefeuillehouder.
- Het is het beste als een ambtenaar het hele proces van het begin tot het eind kan meemaken. De griffie moet extra opletten als er wel een overdracht plaatsvindt of de nieuw betrokkene wel goed geïnformeerd is over alle aspecten.
- Er is een knelpunt ontstaan over de dekking. De tweede ambtenaar wist niet dat een raadsvoorstel altijd voorzien moet zijn van dekking (is onderdeel van de financiële paragraaf) waardoor dit in eerste instantie niet in het definitieve voorstel opgenomen was.
- Tijdsplanning was erg kort.
- Op de borrel kwamen slechts twee mensen.

Interactieve beleidsvorming

Evaluatie wijkgericht werken en burgerparticipatie

- Bewoners en projectorganisatie waren redelijk positief over de gehanteerde werkwijze en samenwerking.
- Bewoners in beide buurten onderschrijven de werkwijze en zouden willen dat de gemeente deze weer gebruikt als daar een aanleiding voor is. (aftrap met een kick-off, wijkscouw hoe de leefbaarheid van de buurt verbeterd kan worden, formeren groepen inwoners die nadenken over oplossingen voor de buurt)
- De bewoners van de Oranjebuurt waren beduidend positiever dan de bewoners van Bleiswijk Rondom. Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat er voor de Oranjebuurt een concrete aanleiding was. (rioleringswerkzaamheden)
- Bewoners verwachten zichtbare resultaten op korte termijn, maar nemen die over het algemeen niet meteen waar.
- De bewoners van Bleiswijk Rondom hadden kritiek op de begeleiding. Het proces was soms te open en te ongestructureerd waardoor de gemeente irreële verwachtingen wekte.
- De pilots waren te weinig ingebed binnen de Lansingerlandse organisatie. De gemeente werkte veel met inhuur en tijdelijke krachten, waardoor de continuïteit niet altijd gewaarborgd was. Daarbij bleek het mobiliseren van medewerkers om iets voor de projectorganisatie te doen moeilijk door hoge werkdruk en andere prioriteiten.
- De afstemming tussen werkzaamheden en de verdeling van verantwoordelijkheden tussen lijn- en projectorganisatie was niet even helder. Een aanspreekpunt binnen de organisatie ontbrak.

Voorbeelden van interactieve beleidsvorming

Oranjebuurt

In de Oranjebuurt in Berkel en Rodenrijs heeft al een uitgebreid traject van burgerparticipatie plaatsgevonden. Dit eerste traject heeft de afgelopen jaren gespeeld en had te maken met de herinrichting van de wijk. Deze herinrichting viel samen met het vervangen van de riolering en kabels en leidingen in de wijk. Bewoners konden deelnemen aan ontwerpateliers, waarin zij onder leiding van bureau Oranjewoud konden meedenken en meebeslissen over veranderingen in hun buurt. Hierbij konden ze nadenken over zaken als wegen en stoepen, verlichting, parkeerplaatsen, verkeersafwikkeling etc. Dit traject is nagenoeg afgerond. Nu speelt er nog een tweede participatietraject waarbij groen en spelen in de Oranjebuurt centraal staan. Bij dit participatietraject wordt gebruik gemaakt van de methode Placemaking. Bij deze methode worden inwoners en gebruikers ingeschakeld als experts om succesvolle plekken te maken. Inwoners zijn de afgelopen weken onder leiding van bureau PJ Partners de wijk in gegaan om plantsoenen en speelplaatsen te beoordelen en voorstellen te doen voor nieuwe ontwerpen. Bij de burgerparticipatie in de Oranjebuurt worden alle doelgroepen, van jong tot oud, betrokken.

Zeeheldenbuurt Bleiswijk

De Wijkaanpak Zeeheldenbuurt kan gezien worden als een vervolgtraject op de pilot Bleiswijk Rondom. Het komt voort uit de vervanging van de riolering, aanpassen wegen en openbare verlichting. Er zijn diverse wijkscouwen geweest, plus een schouw met kinderen. Tijdens deze sessies konden inwoners en de kinderen aangeven wat ze graag anders zouden zien in hun wijk en wat ze graag willen behouden. In samenwerking met 3B Wonen en Politie Rotterdam Rijnmond heeft de gemeente kaders gesteld waaraan de herinrichting van de Zeeheldenbuurt moet voldoen. Naast de technische aspecten wordt er ook veel aandacht geschonken aan (sociale) leefbaarheid (hondenpoep problematiek). Er zijn vier ontwerpateliers geweest. Inwoners hebben tijdens deze ateliers per straat/buurt kunnen aangeven wat de wensen zijn. Onder leiding van Grontmij hebben ze actief meegedacht en beslist over de toekomst van hun wijk.

Op 31 augustus 2011 vond er een bijeenkomst plaats. Kinderen uit de wijk, maar ook leerlingen van scholen uit de Zeeheldenbuurt, konden op die dag stoeptegels schilderen. Deze tegels worden gebruikt in het nieuwe ontwerp van de wijk en dient als kinderspeelroute. Langs deze route worden twee speelpleinen gemaakt. Kinderen konden kiezen welk hinkelspel ze op de speelpleinen willen hebben.

Daarnaast is het voorlopig ontwerp gepresenteerd. Hierop hebben inwoners op- en aanmerkingen gemaakt. Deze zijn, waar mogelijk, verwerkt in een nieuw ontwerp. Op 31 oktober 2011 heeft de gemeente dit ontwerp weer aan de inwoners gepresenteerd. Bewoners gaan daarover met elkaar in overleg. De bedoeling is dat er een akkoord over het ontwerp komt.

Kerntakendiscussie

Communicatie

- Alle inwoners hebben aan bij de start van de kerntakendiscussie een kaart in hun bus ontvangen waarin het college en de gemeenteraad hen vraagt mee te doen en hun mening te geven.
- Op de voorpagina van www.lansingerland.nl hebben we een ankeiler geplaatst die direct doorlinkte naar de kerntakendiscussie.
- Burgemeester Ewald van Vliet heeft bij de start een twitter geplaatst dat de kerntakendiscussie was begonnen. Zijn tweets worden automatisch doorgeschakeld naar LinkedIn.
- Eind december, bij het begin van de kerntakendiscussie, hebben we in gemeentenieuws een interview geplaatst met de burgemeester waarin hij de inwoners opriep om mee te doen. In alle daaropvolgende edities van gemeentenieuws hebben we steeds aandacht gevraagd voor de kerntakendiscussie.
- Na drie weken toen het stemmen sterk verminderden, hebben we geflyerd op de markten van Berkel en Rodenrijs, in Bleiswijk en in Bergschenhoek. Daarnaast hebben we drie dagen, een vrijdagavond en een zaterdagmorgen inwoners die een bezoek brachten aan de balie in Berkel en Rodenrijs, gewezen op de kerntakendiscussie en hen ook een kaart meegegeven. We vroegen hen om mee te denken en hun mening te geven.

Participanten

In totaal hebben 261 mensen geparticipeerd (zich geregistreerd), daarvan hebben er 77 hun stem uitgebracht op een van de ideeën. Er zijn 48 ideeën geplaatst door 34 verschillende gebruikers. Hiervan hebben 18 gebruikers ook gestemd op ideeën en 16 alleen een idee ingediend. 55 gebruikers hebben in totaal 112 reacties gegeven. Hiervan hebben 25 mensen niet gestemd en 29 wel gestemd. De gemeente heeft twee reacties geplaatst.

Wat hebben we geleerd?

- Een moderator (discussieleider) blijkt van essentieel belang. De snelheid waarmee de niet altijd even duidelijk reacties binnenkomen, maakt dat er snel verduidelijking nodig is om miscommunicatie te voorkomen.
- Twitter blijkt een ondersteunend middel te zijn. Met Twitter kunnen we inwoners snel en doeltreffend wijzen op de mogelijkheden van burgerparticipatie en snel van eventuele resultaten op de hoogte brengen.
- Het stemgedrag kan alle kanten opgaan. Soms blijken reacties niet altijd even gewenst. Toch zullen we ons aan onze beloften en aan de door ons zelf vastgestelde kaders moeten houden, als we geloofwaardig willen blijven overkomen.
- Bij de start was de belangstelling van de inwoners groot en werd zelfs LinkedIn gebruikt om inwoners te motiveren om mee te doen.
- De deelname, die aanvankelijk snel opgang kwam, stagneerde na drie weken. Er zijn relatief veel inwoners geweest die de tool alleen maar hebben bezocht. Er zijn relatief veel ideeën binnengekomen.
- De extra promotie die de gemeente na drie weken heeft ingezet, heeft geleid tot veel extra mensen die zich geregistreerd hebben.

Participatie milieubeleidsplan

De gemeente heeft er alles aan gedaan om mensen te bewegen deel te nemen aan deze online participatie. Er zijn advertenties geplaatst op de gemeentepagina's in De Heraut, er heeft de hele tijd een oproep gestaan voor deelname op de openingspagina van het gemeentelijke internet. 15.000 mensen hebben deze oproep gezien. De politieke partijen zijn actief geïnformeerd via een oproep op het RIS en alle mensen die actief mee hadden gedaan met de kerntakendiscussie hebben om oproep gekregen om mee te denken over het milieu.

Wat hebben we ervan geleerd?

- Niet alle (grote) beleidsonderwerpen lenen zich even goed voor (online) participatie.
- We moeten onze inwoners regelmatig informeren over lopende online participatietrajecten.
- Per beleidsonderwerp moet nadrukkelijk gekeken worden welke manier van participeren het beste is.

Conclusie kerntakendiscussie en milieubeleidsplan

Uit deze burgerparticipatietrajecten blijkt dat als onderwerpen te weinig persoonlijke raakvlakken hebben, mensen lastig te motiveren zijn om actief deel te nemen.

Bijlage 4 Uitvoering aanbevelingen

In deze bijlage staat hoe de implementatie en uitvoering van de aanbevelingen zou moeten plaatsvinden:

Gemeenteraad

Opstellen verordening door gemeenteraad voor burgerinitiatief en interactieve beleidsvorming en inspraak

Doel: inwoners duidelijkheid verschaffen over burgerinitiatief/interactieve beleidsvorming en inspraak. Uitleggen wat het verschil is, welke criteria er zijn en welke ondersteuning in bijvoorbeeld tijd, geld, kennis, deskundigheid en materieel de gemeentelijke organisatie kan bieden. Elk burgerinitiatief en traject van interactieve beleidsvorming wordt aan deze verordening getoetst.

Wie: de gemeenteraad stelt de verordening op

Inhoud: De criteria bevatten onder meer de volgende items:

- het burgerinitiatief/interactieve beleidsvorming gaat over plannen, beleid of uitvoering waarvoor de gemeente bevoegd is
- het burgerinitiatief/interactieve beleidsvorming dient een algemeen maatschappelijk belang
- het burgerinitiatief/interactieve beleidsvorming sluit geen bevolkingsgroepen uit of verstoort niet anderszins de maatschappelijke orde
- er komt geen rechtsongelijkheid uit voort
- mocht de raad en/of de gemeente een burgerinitiatief/interactieve beleidsvorming niet willen ondersteunen dan wordt dat gemotiveerd aan B&W en/of de raad voorgelegd en aan de inwoners meegedeeld
- interactieve beleidsvorming maakt deel uit van raadsbesluit/ B&W besluit
- elke burgerinitiatief dat binnenkomt en alle plannen voor interactieve beleidsvorming worden voorgelegd aan de accountmanager burgerinitiatief en burgerparticipatie.

Tijdspad: kan ingevoerd worden nadat de raad de criteria heeft vastgesteld

Kosten: de raad stelt beginnend per 2013 per jaar een bedrag vast voor burgerinitiatieven.

In elk raadsadvies staat een paragraaf burgerparticipatie en burgerinitiatief

Doel: Kritisch volgen of burgerparticipatie integraal onderdeel uitmaakt van de manier van werken en tegemoet komen aan de controlerende taak van de gemeenteraad.

Inhoud: Elk raadsadvies bevat een paragraaf burgerparticipatie

Tijdspad: Kan worden ingevoerd na goedkeuring van de nota door de gemeenteraad

Kosten: nihil

Organisatie

Het houden van een Roadshow langs alle afdelingen

Doel: De hele organisatie bewust te laten worden van het belang van burgerinitiatief en burgerparticipatie en de implementatie in het beleid **en het creëren van een positieve houding.**

Door wie: het team communicatie.

Voor wie: alle medewerkers.

Inhoud: In deze roadshow komen onder meer aan de orde:

- hoe om te gaan met burgerinitiatieven en dan met name met die initiatieven die de grenzen van het beleid overschrijden,
- de inzet van interactieve beleidsvorming,
- de werking van de beslisboom,
- voor welke doelgroep welk middel het meest geschikt is
- de noodzakelijke nazorg
- de inpassing in het dagelijks werk
- praktijkvoorbeelden
- de rol van communicatie en de accountmanager Burgerinitiatief en Burgerparticipatie

Tijdpad: voorjaar 2012, na goedkeuring van de raad van deze nota

Kosten:

- Presentatie: 3000 euro
- Personele inzet: 36 uur

Bewustwordingsproces medewerkers in burgerparticipatie

Doel: Voldoende deskundige en enthousiaste mensen binnen de organisatie op het gebied van burgerinitiatief en burgerparticipatie, mede door trainingen.

Door wie: organisatie ligt bij P&O in samenwerking met het team communicatie

Voor wie: alle medewerkers die met burgerparticipatie en burgerinitiatief te maken hebben

Tijdpad: 2012

Kosten: 5.000 - 7.000 euro (afhankelijk van het aantal deelnemers)

Inzetten accountmanager burgerinitiatief en interactieve beleidsvorming

Doel: Het actief bevorderen van het nemen van initiatieven door burgers, het bevorderen van de betrokkenheid van inwoners bij de beleidsvorming en het optimaal faciliteren van burgerinitiatieven en interactieve beleidsvorming. Het bundelen van alle informatie en kennis over burgerparticipatie en burgerinitiatieven in Lansingerland en bij andere gemeenten en die toegankelijk maken voor inwoners, medewerkers en raadsleden. Het enthousiasmeren van medewerkers en het beschikbaar stellen van (technische) kennis aan medewerkers, inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

Waar: accountmanager burgerinitiatief en interactieve beleidsvorming toevoegen aan het team communicatie en een centrale plek geven binnen het gemeentehuis.

Inhoud

- Verzamel- en meldpunt voor alle burgerinitiatieven en burgerparticipatietrajecten, waardoor we precies weten welke trajecten er spelen in Lansingerland en wie er bij betrokken zijn
- Vraagbaak voor ambtenaren, inwoners en raad op het gebied van burgerinitiatief en burgerparticipatie
- Het bij elkaar brengen van burgerinitiatieven in Lansingerland en in andere gemeenten en participatietrajecten
- **Het bevorderen van de betrokkenheid van inwoners bij de beleidsvorming**
- Kennisbank
- Verbindende schakel afdelingen
- Nazorg
- Communicatie over de verschillende trajecten
- Onderhouden van contacten met maatschappelijke organisaties, subsidieverleners, andere gemeenten en inwoners
- De stemming onder de inwoners in de gaten houden voor mogelijke nieuwe trajecten
- Ombudsmanfunctie

Tijdsplan: voor de duur van 1 jaar en 5 maanden; als het niet werkt wordt de **functie van accountmanager burgerinitiatief en interactieve beleidsvorming** na die periode weer opgeheven

Kosten: Kosten eerste jaar € 30.000, voor het tweede jaar € 70.000. Na anderhalf jaar wordt de functie van accountmanager geëvalueerd.

Communicatie met inwoners

Doel: Inwoners regelmatig via Gemeentenieuws, internet en sociale media op de hoogte brengen van de burgerinitiatieven die er in Lansingerland zijn en van de participatietrajecten die er lopen of gelopen hebben. **Inwoners kunnen via fora op Internet en via sociale media ook met elkaar discussiëren en van elkaar leren.**

Van wie: accountmanager burgerinitiatief en interactieve beleidsvorming bij team communicatie, raadsleden en inwoners(redactieteam)

Voor wie: alle inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties

Inhoud: Informatie over projecten op het gebied van burgerinitiatief en burgerparticipatie met onder andere interviews met initiatiefnemers en deelnemers, columns in Gemeentenieuws, op de speciale internetpagina, folder over het hoe en waarom van burgerparticipatie en burgerinitiatief, best practice, bij elkaar brengen initiatiefnemers

Tijdsplan: voor de duur van 2 jaar. Is er geen belangstelling voor dan stoppen we weer

Kosten: € 5.000 euro in 2012 en € 10.000 euro 2013 plus inzet accountmanager/ medewerkers communicatie

Opzetten speciale webpagina en **fora voor burgerparticipatie**

Doel: speciale pagina op www.lansingerland.nl waarop onze inwoners alle informatie kunnen vinden over burgerinitiatieven en burgerparticipatie in onze gemeente.

Wie: accountmanager burgerinitiatief en interactieve beleidsvorming en webredacteur, in samenwerking met inwoners, initiatiefnemers, ondernemers en maatschappelijke organisaties

Voor wie: alle inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties

Inhoud: overzicht van alle burgerinitiatief- en burgerparticipatietrajecten in de gemeente, vraag en antwoorden, verwijzingen naar andere sites met voorbeelden. Mogelijkheden voor communityvorming voor deelnemers aan trajecten onder meer via een aparte facebookpagina.

Tijdpad: in iedere geval 2 jaar, als er geen gebruik van wordt gemaakt wordt de pagina weer opgeheven

Kosten: personele inzet van maximaal een dag per week

Opzetten intranetpagina

Doel: alle medewerkers van de gemeente op de hoogte houden van wat er speelt op het gebied van burgerinitiatief en burgerparticipatie, mede ter lering

Door wie: accountmanager burgerinitiatieven en interactieve beleidsvorming en webredacteur

Voor wie: alle medewerkers en raadsleden

Inhoud: overzicht van alle trajecten met tijdspaden, evaluaties en hun kosten. Het delen van successen en faalfactoren. Discussieplatform. Nieuwsbrief

Tijdpad: in ieder geval 2 jaar. Opheffen als het niet werkt

Kosten: personele inzet halve dag per week (uren zitten in uren belangenbehartiger burgerparticipatie)

Versterken inzet communicatie

Doel: Communicatie is leading op het gebied van burgerinitiatief en burgerparticipatie en zit in het hart van het beleidsproces en weet inwoners en andere medewerkers te enthousiasmeren. Het team is er klaar voor deze rol op zich te nemen en de interactie met de bewoners nog meer dan nu aan te gaan.

Wie: team communicatie in samenwerking met de beleidsafdelingen.

Voor wie: inwoners, medewerkers, raad, college, pers

Inhoud:

- het creëren van draagvlak bij en het mobiliseren van inwoners
- het informeren over de voortgang van een project
- het wekken van juiste verwachtingspatronen
- het creëren van een visuele eenheid (corporate communicatie)
- het in woord en geschrift rekening houden met vaak hevige emoties bij de inwoners
- maken van de afweging of een project geschikt is voor burgerparticipatie en welke vorm van participatie we het beste kunnen kiezen

- informeren van inwoners, raad, college, medewerkers en pers over de trajecten die opgestart worden, lopen en afgerond zijn
- enthousiasmeren van inwoners en medewerkers.

Hoe: inzetten accountmanager burgerinitiatief en interactieve beleidsvorming en team communicatie extra trainen in communicatie rond burgerparticipatie en burgerinitiatief

Tijdpad: voor 2012 en 2013, voor scholing 2012

Kosten: zie inzetten accountmanager, zie scholing

Samenwerken met maatschappelijke organisaties en zo mogelijk overdragen van verantwoordelijkheden

Doel: Met maatschappelijke organisatie binnen de gemeente samenwerken op het gebied van burgerinitiatief en burgerparticipatie. Zij weten vaak wat er onder hun doelgroepen leeft. In een aantal gevallen vindt de interactieve beleidsvorming al plaats in samenwerking met deze organisaties. Waar mogelijk kunnen maatschappelijke organisaties en groepen inwoners de verantwoordelijk krijgen voor bijvoorbeeld het onderhoud van groen, rotondes, speelterreintjes en dergelijke.

Wie: alle afdelingen in samenwerking met communicatie

Inhoud: Binnen Lansingerland zijn er meer organisaties die maatschappelijk gezien wat voor de inwoners betekenen, zoals 3B Wonen, politie en brandweer, CJG, wijkverenigingen, sportverenigingen, welzijnsstichtingen etc. Zij weten vaak wat er onder hun doelgroepen leeft. In een aantal gevallen vindt de interactieve beleidsvorming al plaats in samenwerking met deze organisaties. Met 3B Wonen zijn er al afspraken gemaakt over samenwerking bij onder meer de wijkvisies.

Tijdpad: start 2012 onder meer met 3b Wonen

Kosten: nihil

Onderzoek naar digitalisering inspraak

Inhoud: onderzoeken of inspraak op ruimtelijke ordeningsprojecten ook digitaal kan, gekoppeld aan de nieuwe website.

Wie: RO in samenspraak communicatie en I&F.

Tijdpad: 2012/2013

Kosten: 16 uur van betrokkenen

Interactieve beleidsvorming

Interactieve beleidsvorming is geen eenmalig iets. Het vormt als het goed is een vast onderdeel van de beleids- en planvorming en uitvoering binnen een gemeente en komt regelmatig terug. In deze paragraaf komt aan de orde hoe we er als organisatie voor kunnen zorgen dat het een succes wordt.

Alle participatietrajecten worden langs de beslisboom gelegd.

Doel: Om er zeker van te zijn dat het onderwerp geschikt is voor interactieve beleidsvorming een kans van slagen heeft en onderwerpen niet tijdens het traject moeten worden teruggetrokken.

Wie: alle medewerkers die een interactief beleidsvormingstraject willen starten.

Inhoud: Inzetten op interactieve beleidsvorming betekent ook dat inwoners in de loop van een aantal jaren hier meer malen mee geconfronteerd zullen worden, bijvoorbeeld in de vorm van raadplegen of in de vorm van het vragen van advies. Het streven van onze gemeente zou moeten zijn dat elk afzonderlijk participatieproject succesvol verloopt. Het ene proces of project mag daarbij niet los gezien worden van het andere. Een mislukt project heeft zijn weerslag op het andere en kan er voor zorgen dat onze inwoners veel moeilijker te bewegen zijn mee te doen met trajecten op het gebied van interactieve beleidsvorming. Hierdoor kunnen we niet meer van hun deskundigheid gebruik maken. Er zijn dan ook zeker eisen die we aan het onderwerp en proces moeten stellen voordat het geschikt is voor burgerparticipatie. In bijlag 5 en 6 vindt u de beslisboom, waarin de elf belangrijkste voorwaarden staan, waaraan interactieve beleidsvorming moet voldoen om succesvol te kunnen zijn.

Tijdpad: kan al ingevoerd worden (komt ook in de roadshow aan bod)

Kosten: nihil

Bij elk traject van interactieve beleidsvorming hoort een B&W advies met een plan van aanpak

Doel: Duidelijkheid scheppen voor iedereen hoe het traject van interactieve beleidsvorming wordt aangepakt.

Wie: De ambtenaar die verantwoordelijk is voor het traject in samenwerking met de accountmanager

Voor wie: B&W, maar uiteindelijk voor de deelnemers, zodat zij duidelijk weten wat ze kunnen verwachten

Inhoud: In het plan van aanpak staat onder andere verwoord: de achtergronden, relevante voor- geschiedenis, de mening van belangrijke vertegenwoordigers, het best passende participatiemodel, in welke thema's we het onderwerp moeten onderverdelen, de bandbreedte van de participatie, de communicatiestrategie en de projectgroep. Bij het plan van aanpak horen ook de doelgroepen. In bijlage 7 staan de doelgroepen, de vormen die daarbij passen per trede van de participatieladder. Het is met name van belang, om teleurstelling achteraf te voorkomen, goed aan te geven welke invloed de inwoners hebben.

In het plan van aanpak staat ook of er gekozen wordt voor online of offline raadpleging. Beleidsonderwerpen, waarvoor we alle inwoners willen raadplegen, kunnen het beste online plaatsvinden. Kleinere onderwerpen, die direct de inwoners raken, kunnen het beste offline plaatsvinden. Door veelvuldiger gebruik te maken van sociale media zouden ook kleinere onderwerpen gemakkelijker online georganiseerd kunnen worden. (Enige offline is altijd noodzakelijk) Met name op het gebied van interactieve plan- en beleidsvorming kan de gemeente kiezen uit heel veel verschillende vormen. Een belangrijke keuze is die tussen online en offline of face-to-face. Beide hebben hun voor- en nadelen en zijn voor alle treden van de participatieladder geschikt. Zo is online interactieve beleidsvorming: eigentijds, kostenefficiënt, snel en laagdrempelig, maar om inwoners te benaderen zou een beperkte offline communicatie noodzakelijk zijn.

Offline interactieve beleidsvorming werkt goed bij kleine persoonlijke onderwerpen, zoals het Wmo-café, het staat garant voor directe inbreng van en direct contact tussen inwoners en/of betrokkenen, en meer mogelijkheden om de inbreng te duiden.

Tijdpad: kan ingevoerd worden na goedkeuring van deze nota

Kosten: Online participatie per onderwerp: € 10.00 euro, offline: €10.00 (geld wordt nu ook al uitgegeven)

Bijlage 5 Checklist om de geschiktheid van een onderwerp te bepalen.

Welke eisen stellen we aan de onderwerpen/projecten waarvoor we burgerparticipatie willen inzetten? Natuurlijk is elke gemeente vrij in om te bepalen wat die eisen zijn, maar er zijn wel degelijk enkele voorwaarden te benoemen. In de onderstaande checklist, **overgenomen van de VNG**, hebben we de elf belangrijkste voorwaarden opgenomen.

1. Gaat de participatie over een onderwerp waarover de gemeente bevoegd is?
2. Is er een raakvlak met de belevingswereld van de inwoners/doelgroepen?
3. Zal het eindresultaat van het participatieproces een voor de inwoners merkbaar effect opleveren?
4. Is de materie van het onderwerp begrijpelijk of begrijpelijk te maken voor de inwoners? **(Dit punt zullen we in Lansingerland niet gebruiken)**
5. Is de verwachting dat inzet van burgerparticipatie tot een hogere kwaliteit, draagvlak, bondgenootschap en een versterkt imago (de algemene doelen) leidt zoals geformuleerd in hoofdstuk 2?
6. Is het onderwerp zodanig dat we vooraf rekening moeten houden met veelvuldige bezwaren en klachten van inwoners?
7. Is de uitkomst van het participatieproces belangrijk voor de hele gemeente?
8. Hoe vaak is de betreffende groep inwoners al met burgerparticipatie geconfronteerd?
9. Is er voldoende capaciteit en budget om het proces op een adequate manier in te vullen?
10. Is er sprake van tijdsdruk en is het participatieproces binnen een acceptabele tijdsspanne af te ronden?
11. Kunnen de verwachtingen die we bij aanvang van het proces wekken wel waarmaken?

Hieronder geven we per voorwaarde een toelichting.

1. Wie beslist er uiteindelijk over het besluit om met burgerparticipatie te starten?

Bij een aantal onderwerpen zoals de A13/A16 en de parallelstructuur is de gemeente niet de beslissende instantie. In die gevallen kunnen we als gemeente niet met burgerparticipatie beginnen, maar de andere overheden kunnen burgerparticipatie inzetten, die bovenop onze eigen burgerparticipatie over andere onderwerpen kan komen.

2. Is er raakvlak met de belevingswereld van de inwoners?

Er is een simpele gouden regel: als inwoners het onderwerp niet interessant genoeg vinden om erover mee te praten en mee te denken, dan kun je ze maar beter ook niet om een mening vragen. Maar wanneer is een onderwerp interessant? Het is van belang om als gemeente onderscheid te maken tussen het actueel interesseniveau van de inwoners en het uiteindelijke persoonlijke belang. Als we ervan uitgaan dat de interesse van de burgers groeit als het persoonlijk belang duidelijk wordt, ligt het voor de hand dat de gemeente probeert dat belang goed over het voetlicht te brengen, voordat we met het participatieproces beginnen.

3. Is er een merkbaar effect voor de burger?

Als het te maken plan, besluit of beleid niet of nauwelijks van invloed is op de beleving, de woon-omstandigheden en het leven van de inwoners, heeft het weinig zin om de inwoner mee te laten praten. Dat geldt ook voor onderwerpen die op het eerste gezicht interessant zijn, maar die aan het eind van de

rit een oninteressant effect hebben. Burgerparticipatie moet wel wat opleveren; het moet waard zijn voor de burgers om zich ervoor in te zetten.

4. Is het onderwerp niet te moeilijk?

Bij onderwerpen van complexe aard waarbij de gemeente toch graag de mening van de inwoners wil horen, is het raadzaam om zo'n onderwerp in te perken tot contouren die de gemeente eenvoudig kan uitleggen zodat de inwoners het onderwerp toch begrijpen. **(Dit punt zullen we in Lansingerland niet gebruiken)**

5. Kunnen we de algemene doelstellingen halen?

Een participatieproces heeft vier algemene doelstellingen: kwaliteit, draagvlak, bondgenootschap en imago. Bij elk onderwerp is het verstandig vooraf een redelijke inschatting te maken: kunnen we de algemene doelen bereiken?

We gaan er vanuit dat alle vier de algemene doelen bereikbaar moeten zijn binnen een specifiek participatieproces. Er moet dus een reële verwachting zijn dat de uitkomst van het participatieproces een plan of een beleid oplevert dat beter aansluit bij de wensen van de bevolking en gemeente dat wanneer er geen sprake van participatie zou zijn geweest.

Zijn er onderwerpen waarbij we als gemeente deze algemene doelstellingen niet kunnen halen? Dat hangt vooral af van de ruimte die de gemeente geeft aan de burger. Als de keuzevrijheid beperkt is en zich kenmerkt tot 'kiezen uit louter kwaden' is het de vraag of het onderwerp geschikt is voor burgerparticipatie.

6. Roept het onderwerp klachten en bezwaarschriften op?

De ervaring leert dat het aantal bezwaarschriften na een participatieproces vele malen lager ligt dan wanneer de gemeente zelf - zonder samenwerking met de burger - tot een eindresultaat komt.

Burgerparticipatie kan het aantal klachten verminderen. Enerzijds voelt men zich bondgenoot, heeft men door de terugkoppeling gedurende het proces inzicht gekregen in de verschillende voors en tegens en weet men dat de meerderheid van de deelnemers het resultaat draagt. Anderzijds heeft men de kans gehad om ook de eigen mening in te brengen in de plan- of beleidsvorming, waardoor iemand minder geneigd is een klacht of een bezwaarschrift in te dienen.

7. Is er belang voor de hele gemeente of voor grote groepen burgers?

De gemeente moet burgerparticipatie weloverwogen inzetten en per onderwerp bekijken voor wie het onderwerp van belang is en op die manier burgerparticipatie gericht inzetten. Goed toegepast is het een onderdeel van een beleid, een visie, die ertoe bijdraagt dat het leven in en het functioneren van de gemeente op een hoger peil komt. Het instrument is kostbaar omdat verkeerd en te frequent gebruik averechtse gevolgen kan hebben. Bij de inzet moet de gemeente daarom ook rekening houden met burgerparticipatietrajecten van andere overheden.

8. Is men nog niet participatiemoe?

Als inwoners te vaak een uitnodiging krijgen om deel te nemen aan een participatieproces verdwijnt de animo om deel te nemen op den duur. De drang tot deelname daalt nog meer als de inwoners de onderwerpen niet interessant vinden en als de gemeente over eerdere onderwerpen niet goed terugkoppelt

Hoe vaak kunnen we burgerparticipatie inzetten? Gemeentebreed kunnen we burgerparticipatie slechts enkele keren per jaar inzetten. Daarnaast is het wel mogelijk om ook op bijvoorbeeld wijkniveau een ander participatieproces te doorlopen. Dan gaat het om onderwerpen die zo duidelijk te maken hebben met de persoonlijke leef- en woonomgeving.

9. Is er voldoende capaciteit en budget?

We hebben, als we eenmaal A hebben gezegd, de verplichting ook B te zeggen. Dat betekent dat we een burgerparticipatietraject tot het einde toe moeten afmaken. Mankracht en financiële middelen moeten beschikbaar zijn en blijven. Als dat niet zo is, kunnen we beter niet starten met burgerparticipatie. Het is dan tot mislukken gedoemd. Dit zal de geloofwaardigheid van de gemeente niet ten goede komen. Burgerparticipatie kan ook tot enorme kostenbesparingen leiden. Eindresultaten met kwaliteit en

draagvlak brengen in veel gevallen geen kostbare bezwaarprocedures, tijdverlies, extra belasting van ambtenaren, dure aanpassingen etc. met zich mee.

10. Is er voldoende tijd?

Er kan tijdsdruk ontstaan door afspraken met het rijk, aflopende subsidieregelingen of andere factoren. Deze 'tijdbeperkende' zaken moeten we als gemeente weten bij aanvang van een burgerparticipatie-traject om niet in een situatie terecht te komen dat er haastwerk ontstaat en de inwoners niet in elke fase volledig krijgen wat we hebben afgesproken. Hij/zij zal zich dan niet serieus genomen voelen als hij/zij niet de tijd krijgt zijn mening te vormen en te geven.

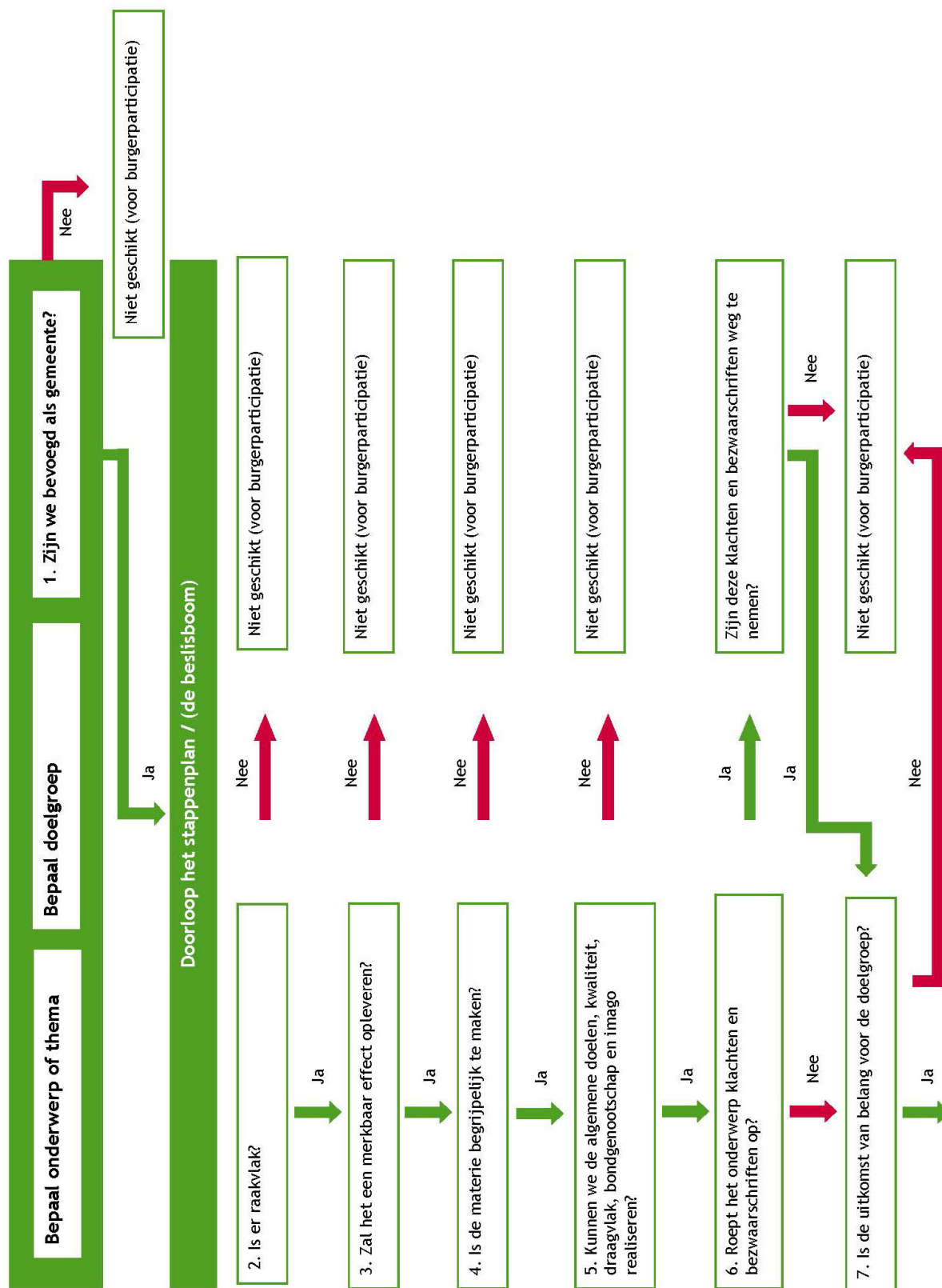
Te grote tijdsdruk maakt een onderwerp ongeschikt. Afhankelijk van welk participatiemodel we kiezen, varieert de te nemen tijd van enkele weken tot wel 6 maanden.

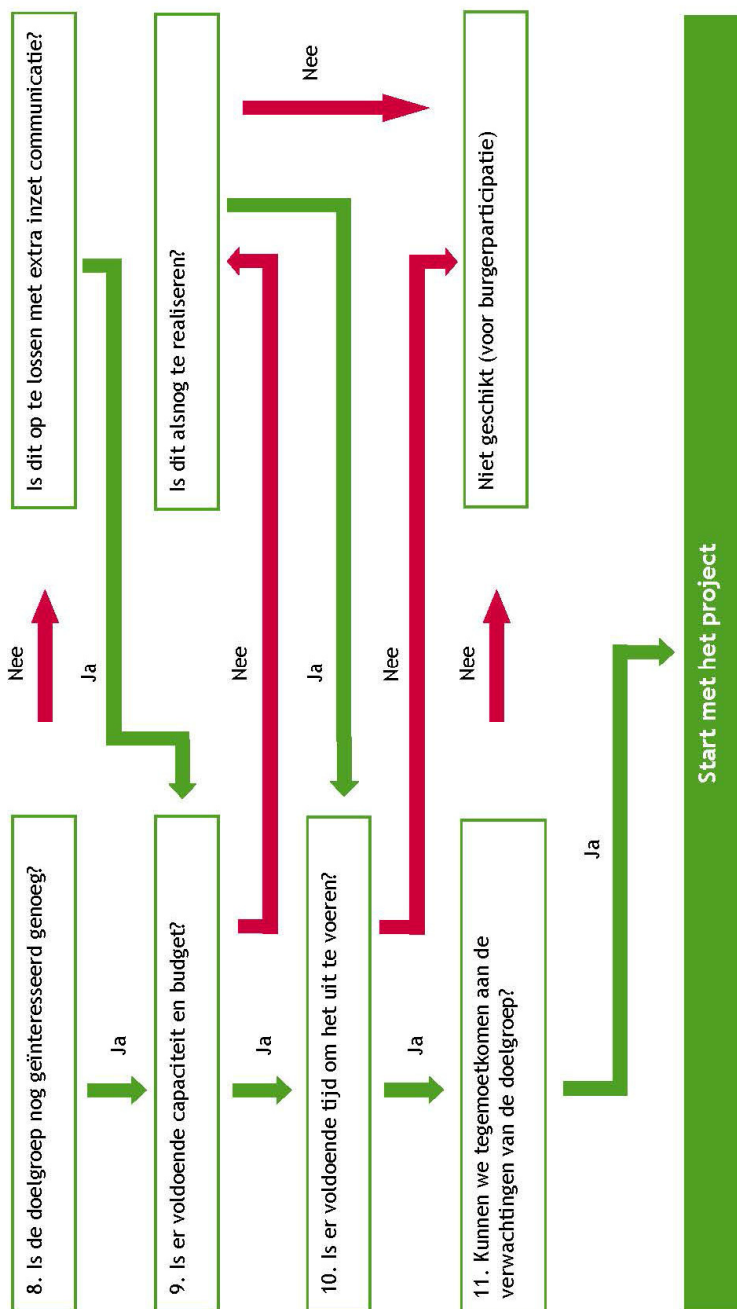
11. Kan de gemeente wel tegemoet komen aan de wensen van de inwoners?

Kruip ter voorbereiding eens in de huid van een inwoner. Vaak is er wel wat bekend over de houding van de inwoners over het onderwerp. Een goede analyse kan als snel aangeven wat het eindresultaat van burgerparticipatie hoogstwaarschijnlijk zal zijn en dat hoeft niet altijd het gewenste resultaat van het bestuur te zijn.

Er kan iets uitkomen waar we als gemeente niets mee kunnen. Bijvoorbeeld bij onredelijke en niet te realiseren wensen. Of een idee dat recht staat tegenover de richting die we als gemeente op willen. Het is zaak hier bij de keuze van onderwerpen en keuzemogelijkheden binnen de onderwerpen hier rekening mee te houden. Bijvoorbeeld door concreet te zijn en ja of nee antwoorden te vragen, of iets te laten toevoegen of weghalen. Besef dan wel dat je in dit geval minder invloed uit handen geeft en daarmee minder hoog op de participatieladder zit.

Bijlage 6 Beslisboom

Bijlage 7 Doelgroep en vormen van Burgerparticipatie

Doelgroep Niveau	Alle inwoners	6 - 12 jaar	12/18 - 25 jaar	25 - 60 jaar	60 - 75 jaar	75+	Ondernemers / Winkeliers	Maatschappelijk middenveld
Informereren	• Website • Advertentie • Brief • Nieuwsbrief • Sms • Informatiebij-eenkomst • Gemeente-nieuws • Heraut • Twitter • Hyves* • Facebook* • LinkedIn* • App* • Aanhaken bij lokale evenementen • RTV - Lansingerland (radio en kabelkrant) • RTV Rijnmond • Posters	• Hyves* • Aanhaken bij lokale evenementen • Via scholen • Via ouders	• Website • Brief • Nieuwsbrief • Sms • Informatiebij-eenkomst (via school / sportverenigingen) • Twitter • Hyves* (12 - 21) • Facebook* (21 - 25) • App* • Evenementen • Posters	• Website • Advertentie • Brief • Nieuwsbrief • Sms • Informatiebij-eenkomst • Gemeente-nieuws • Heraut • Twitter • Facebook* • LinkedIn* • App* • Aanhaken bij lokale evenementen • RTV Rijnmond • Posters	• Website • Advertentie • Brief • Nieuwsbrief • Sms • Informatiebij-eenkomst • Gemeente-nieuws • Heraut • Aanhaken bij lokale evenementen • RTV - Lansingerland (radio en kabelkrant) • RTV Rijnmond • Posters	• Website • Advertentie • Brief • Nieuwsbrief • Sms • Informatiebij-eenkomst • Gemeente-nieuws • Heraut • Twitter • LinkedIn* • App* • RTV Rijnmond • Posters • Via ondernemers-vereniging • Economisch platform - Specifiek voor winkeliers: • Aanhaken bij lokale evenementen • Via winkeliers-vereniging	• Website • Advertentie • Brief • Nieuwsbrief • Sms • Informatiebij-eenkomst • Gemeente-nieuws • Heraut • Twitter • LinkedIn* • App* • RTV Rijnmond • Posters • Via ondernemers-vereniging • Economisch platform - Specifiek voor winkeliers: • Aanhaken bij lokale evenementen • Via winkeliers-vereniging	

Raadplegen	• Inloopbijeenkomst • Twitter • Hyves* • Facebook* • LinkedIn* • App* • Aanhaken bij lokale evenementen • Participatietool • Enquête op papier • Enquête digitaal • Telefonische enquête	• Hyves* • Aanhaken bij lokale evenementen • Via scholen • Via ouders	• Inloopbijeenkomst • (via school /sportvereniging en) • Twitter • Hyves* • Facebook* • App* • Aanhaken bij lokale evenementen • Participatietool • Enquête digitaal • Jongerenraad*	• Inloopbijeenkomst • Twitter • Facebook* • LinkedIn* • App* • Aanhaken bij lokale evenementen • Participatietool • Enquête op papier • Enquête digitaal • Telefonische enquête	• Inloopbijeenkomst • Twitter • App* • Aanhaken bij lokale evenementen • Participatietool • Enquête op papier • Enquête digitaal • Telefonische enquête	• Inloopbijeenkomst • Aanhaken bij lokale evenementen • Participatietool • Enquête op papier • Enquête digitaal • Telefonische enquête • Economisch platform	• Inloopbijeenkomst • Twitter • LinkedIn* • App* • Aanhaken bij lokale evenementen • Participatietool • Enquête op papier • Enquête digitaal • Telefonische enquête	• Inloopbijeenkomst • Twitter • Hyves* • Facebook* • LinkedIn* • App* • Participatietool	
	• Inspiraakbijeenkomst (ronde tafelgesprek, werkatelier) • Twitter • Hyves* • Facebook* • LinkedIn* • App* • Participatietool	• Hyves* • Via scholen • Via ouders	• Inspiraakbijeenkomst (via school /sportvereniging en) • Twitter • Hyves* • Facebook* • App* • Participatietool • Jongerenraad*	• Inspiraakbijeenkomst • Twitter • Facebook* • LinkedIn* • App* • Participatietool	• Inspiraakbijeenkomst • Twitter • App* • Participatietool	• Inspiraakbijeenkomst • Participatietool	• Inspiraakbijeenkomst • Twitter • LinkedIn* • App* • Participatietool • Economisch platform	• Inspiraakbijeenkomst • Twitter • LinkedIn* • App* • Participatietool • Economisch platform	• Inspiraakbijeenkomst • Twitter • Hyves* • Facebook* • LinkedIn* • App* • Participatietool
Adviseren									

* Deze vormen zijn in Lansingerland nog in ontwikkeling.

Bijlage 8 Verordeningen

Inspraakverordening gemeente Lansingerland 2011

Een gemeentelijke regeling wordt meestal verordening genoemd. In verordeningen zijn onder meer regels op het gebied van openbare orde en gezondheid opgenomen. Verordeningen zijn regels die voor iedereen van toepassing zijn. Deze regels geven de wetgevende bevoegdheden van de gemeente weer. Alle verordeningen zijn ook in te zien op de website van Overheid.nl.

Wettelijke grondslag(en) of bevoegdheid waarop de regeling is gebaseerd

[Algemene wet bestuursrecht], afdeling [3.4]

[Gemeentewet], art. [149]

Tekst van de regeling

Artikel 1. Begripsbepalingen

De verordening verstaat onder:

inspraak: het betrekken van ingezetenen en belanghebbenden bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid

inspraakprocedure: de wijze waarop de inspraak gestalte wordt gegeven

beleidsvoornemen: het voornemen van het bestuursorgaan tot het vaststellen of wijzigen van beleid.

Artikel 2. Onderwerp van inspraak

Elk bestuursorgaan besluit ten aanzien van zijn eigen bevoegdheden of inspraak wordt verleend bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid.

Inspraak wordt altijd verleend indien de wet daartoe verplicht.

Geen inspraak wordt verleend:

- ten aanzien van ondergeschikte herzieningen van een eerder vastgesteld beleidsvoornemen;
- indien inspraak bij of krachtens wettelijk voorschrift is uitgesloten;
- indien sprake is van uitvoering van hogere regelgeving waarbij het bestuursorgaan geen of nauwelijks beleidsvrijheid heeft;
- inzake de begroting, de tarieven voor gemeentelijke dienstverlening en belastingen bedoeld in hoofdstuk XV van de Gemeentewet;
- indien de uitvoering van een beleidsvoornemen dermate spoedeisend is dat inspraak niet kan worden afgewacht;
- indien het belang van inspraak niet opweegt tegen het belang van de verantwoordelijkheid van de gemeente voor kwetsbare groepen in de samenleving.

Inspraak wordt verleend op ruimtelijke plannen onder de Wet ruimtelijke ordening (Wro) indien hierbij veel en/of grote belangen spelen. Bij omgevingsvergunningen, als bedoeld in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), zal geen inspraak worden verleend.

Artikel 3. Inspraakgerechtigden

Inspraak wordt verleend aan ingezetenen en belanghebbenden.

Artikel 4. Inspraakprocedure

1. Op inspraak is de procedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing.
2. Het bestuursorgaan kan voor een of meer beleidsvoornemens een andere inspraakprocedure vaststellen.
3. De inspraakprocedure voor ruimtelijke plannen kent een termijn van terinzagelegging van vier weken en inspraakreacties kunnen alleen schriftelijk ingediend worden. Indien een inspraakavond voor een ruimtelijk plan wordt gehouden, kunnen tijdens deze avond mondelinge inspraakreacties ingediend worden.

Op inspraak is de procedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing.

Het bestuursorgaan kan voor een of meer beleidsvoornemens een andere inspraakprocedure vaststellen.

De inspraakprocedure voor ruimtelijke plannen kent een termijn van terinzagelegging van vier weken en inspraakreacties kunnen alleen schriftelijk ingediend worden. Indien een inspraakavond voor een ruimtelijk plan wordt gehouden, kunnen tijdens deze avond mondelinge inspraakreacties ingediend worden.

Artikel 5. Eindverslag

1. Ter afronding van de inspraak maakt het bestuursorgaan een eindverslag op.
2. Het eindverslag bevat in elk geval:
 - een overzicht van de gevolgde inspraakprocedure;
 - een weergave van de inspraakreacties die tijdens de inspraak mondeling of schriftelijk naar voren zijn gebracht;
 - een reactie op deze inspraakreacties, waarbij met redenen omkleed wordt aangegeven op welke punten al dan niet tot aanpassing van het beleidsvoornemen wordt overgegaan.
3. Het bestuursorgaan maakt het eindverslag op de gebruikelijke wijze openbaar.
4. De burgemeester vermeldt het eindverslag in zijn burgerjaarverslag.

Ter afronding van de inspraak maakt het bestuursorgaan een eindverslag op.

Het eindverslag bevat in elk geval:

- een overzicht van de gevolgde inspraakprocedure;
- een weergave van de inspraakreacties die tijdens de inspraak mondeling of schriftelijk naar voren zijn gebracht;
- een reactie op deze inspraakreacties, waarbij met redenen omkleed wordt aangegeven op welke punten al dan niet tot aanpassing van het beleidsvoornemen wordt overgegaan.
- Het bestuursorgaan maakt het eindverslag op de gebruikelijke wijze openbaar.
- De burgemeester vermeldt het eindverslag in zijn burgerjaarverslag.

Artikel 6. Intrekking oude verordening

De Inspraakverordening van 25 juni 2009 van de gemeente Lansingerland wordt ingetrokken met ingang van de datum waarop deze verordening van kracht wordt.

Artikel 7. Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van de achtste dag na die van haar bekendmaking.

Artikel 8. Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Inspraakverordening gemeente Lansingerland 2011.

Aldus vastgesteld door de raad van Lansingerland op 29 september 2011.

De griffier, De voorzitter,

Kees van 't Hart, Ewald van Vliet

Toelichting

Toelichting inspraakverordening Lansingerland 2011 Artikel 4 Inspraakprocedure

Lid 1 en 2. Ter uniformering en deregulering is in het eerste lid afdeling 3.4 van de Awb van toepassing verklaard op de inspraak. In artikel 3:10 tot en met 3:18 Awb is de inspraakprocedure te vinden. Na terinzagelegging en bekendmaking van het beleidsvoornemen kunnen belanghebbenden gedurende zes weken schriftelijk of mondeling hun zienswijze naar voren brengen. In de meeste gevallen zal deze procedure passend zijn voor de inspraak. Zo niet, dan kan op grond van het tweede lid de inspraakprocedure worden aangepast.

Lid 3. Op grond van het tweede lid is een derde lid toegevoegd voor de inspraakprocedure van het beleidsveld ruimtelijke ordening. Hierbij is de termijn gesteld op vier weken. Er is voor deze termijn gekozen, in afwijking van de termijn als hierboven opgenomen onder lid 1 en 2, om de procedurele voortgang bij ruimtelijke ordening plannen te bespoedigen.

Contact

Gemeente Lansingerland

Postbus 1

2650 AA Berkel en Rodenrijs

Tel: (010) 800 40 00

Verordening op Burgerinitiatief Lansingerland 2007

Een gemeentelijke regeling wordt meestal verordening genoemd. In verordeningen zijn onder meer regels op het gebied van openbare orde en gezondheid opgenomen. Verordeningen zijn regels die voor iedereen van toepassing zijn. Deze regels geven de wetgevende bevoegdheden van de gemeente weer. Alle verordeningen zijn ook in te zien op de website van Overheid.nl.

Tekst regeling

Verordening op het Burgerinitiatief Lansingerland 2007

De raad van de gemeente Lansingerland;

Overwegende dat het in het belang is van de relatie tussen burger en bestuur dat de burger ook

rechtstreeks punten op de agenda van de gemeenteraad kan plaatsen via een burgerinitiatief;

Dat dit het functioneren van de lokale democratie en de relatie tussen het gemeentebestuur en de burgers bevordert;

Gelezen het voorstel met bijbehorende conceptverordening “Verordening op het Burgerinitiatief Lansingerland 2007” met de daarbij behorende toelichting;

Gelet op artikel 108 juncto artikel 121 van de Gemeentewet;

BESLUIT:

Vast te stellen de “Verordening op het Burgerinitiatief Lansingerland 2007”.

Artikel 1

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. Raad : gemeenteraad van Lansingerland;
- b. Commissie : raadscommissie als bedoeld in artikel 82 van de Gemeentewet;
- c. College : college van burgemeester en wethouders van Lansingerland;
- d. Burgerinitiatief : een schriftelijk en gemotiveerd verzoek van ingezetenen aan de raad om te beraadslagen en te besluiten over een door hen gefor- muleerd voorstel dat betrekking heeft op een gemeentelijke aange- legenheid;
- e. Ingezetenen : zij die hun werkelijke woonplaats in de gemeente hebben.
- f. Wijkgericht karakter : een burgerinitiatief waarvan het onderwerp gericht is op een belang van of uitstraling heeft op een wijk of buurt uit een van de dorpen;
- g. Dorpsgericht karakter : een burgerinitiatief gericht op een belang van een dorp of buurtschap van de gemeente;
- h. Gemeentelijk karakter: een burgerinitiatief gericht op een belang van de totale gemeente Lansingerland;

Artikel 2

De raad plaatst een burgerinitiatief op de agenda van zijn vergadering, indien daartoe door een initiatiefgerechtigde een geldig verzoek is ingediend.

Ongeldig is het verzoek dat:

- a. een onderwerp als bedoeld in artikel 4 omvat, of
- b. niet voldoet aan de voorwaarden gesteld in artikel 5;

Artikel 3

Initiatiefgerechtigd zijn alle ingezetenen (en belanghebbenden) van 14 jaar of ouder.

Voor de beoordeling of iemand belanghebbende is, is de situatie op de dag van indiening van het verzoek bepalend.

Artikel 4

Een burgerinitiatief kan geen betrekking hebben op:

- a. een onderwerp dat niet behoort tot de bevoegdheid van het gemeentebestuur;
- b. een vraag over het gemeentelijke beleid en gemeentelijke procedures;
- c. een klacht in de zin van hoofdstuk 9 van de Algemene Wet Bestuursrecht;
- d. de vaststelling en wijziging van de gemeentelijke begroting;
- e. gemeentelijke belastingen en tarieven;
- f. geldelijke voorzieningen voor ambtsdragers, gewezen ambtsdragers dan wel hun nagelaten betrekkingen of rechthebbenden;
- g. een bezwaar in de zin van hoofdstuk 7 van de Algemene wet bestuursrecht tegen een besluit van het gemeentebestuur;
- h. benoemingen of functioneren van personen;
- i. Onderwerpen waartegen een bezwaar- of beroepsprocedure open staat of heeft opengestaan.
- j. een onderwerp waarover korter dan 1 jaar voor indiening van het burgerinitiatief door de raad een besluit is genomen, tenzij nieuwe argumenten tot een nieuwe afweging zouden kunnen leiden.

Een burgerinitiatief over een onderwerp of voorstel dat niet behoort tot de bevoegdheid van de raad, maar wel valt onder de bevoegdheid van het gemeentebestuur, zal door de raad, eventueel vergezeld van zijn advies, worden doorgezonden naar het college of naar de burgemeester in de hoedanigheid van portefeuillehouder.

Het college of de burgemeester zal een onderwerp of voorstel als bedoeld in lid 2 van dit artikel behandelen als ware het een burgerinitiatief.

Artikel 5

Het verzoek tot plaatsing van een burgerinitiatief op de agenda van de vergadering van de raad wordt schriftelijk ingediend bij de voorzitter van de raad. Formulieren voor het indienen van een burgerinitiatief zijn bij de griffie verkrijgbaar en kunnen - na invulling - weer bij diezelfde griffie worden ingediend. De griffie zal de initiatiefnemer gedurende de verdere procedure adviseren en begeleiden.

Het burgerinitiatief wordt ondersteund door minimaal het volgende aantal ingezetenen van 14 jaar of ouder:

- a. voor verzoeken met een buurtgericht karakter: 50 ingezetenen en/of belanghebbenden;
- b. voor verzoeken met een kerngericht karakter: 100 ingezetenen en/of belanghebbenden;
- c. voor verzoeken met een gemeentelijk karakter: 250 ingezetenen en/of belanghebbenden;

De ondersteuning bedoeld in het vorige lid blijkt uit ondertekening door de ingezetene(n) van een aan het burgerinitiatief gehechte, door de gemeente verstrekte lijst conform het in bijlage I van deze verordening opgenomen model. Digitale handtekeningen zijn niet geldig.

Een verzoek als bedoeld in lid 1 van dit artikel is pas geldig als naast de handtekening tevens de achternaam, de voornamen, het adres en de geboortedatum van de ingezetenen worden vermeld;

Voor de indiening van het verzoek wordt gebruik gemaakt van het in bijlage I van deze verordening opgenomen model.

Artikel 6

Het burgerinitiatief bevat minimaal:

- a. een voorstel aan de raad voor een door de raad te nemen besluit, voorzien van een motivering;
- b. een nauwkeurige omschrijving van het burgerinitiatief;
- c. een toelichting op het burgerinitiatief, en
- d. indien uit de realisering van het burgerinitiatief kosten voortvloeien, wordt daarvan een globale raming gegeven.

Het burgerinitiatief vermeldt de gegevens, conform het in bijlage I van deze verordening opgenomen model, van minimaal één en maximaal drie ingezetenen die als vertegenwoordigers van het burgerinitiatief optreden.

Artikel 7

De voorzitter van de raad bericht de raad binnen twee weken na ontvangst van een burgerinitiatief of het burgerinitiatief voldoet aan de eisen bedoeld in de artikelen 5 en 6 en of sprake is van eventuele uitsluitingsgronden als bedoeld in artikel 4.

Indien een burgerinitiatief niet voldoet aan de eisen bedoeld in artikel 5 en 6 stelt de voorzitter van de raad de vertegenwoordigers bedoeld in artikel 6, tweede lid, gedurende een termijn van ten hoogste vier weken in de gelegenheid om de vastgestelde gebreken te herstellen.

De voorzitter van de raad doet van een besluit als bedoeld in het vorige lid schriftelijk mededeling aan de vertegenwoordigers en aan de raad.

De termijn bedoeld in het tweede lid begint op de eerste dag na de datum van dagtekening van de schriftelijke mededeling bedoeld in het derde lid.

Artikel 8

De raad beslist over het burgerinitiatief:

- a. Of in de eerstvolgende vergadering na ontvangst van het advies van de voorzitter bedoeld in artikel 7, eerste lid, dat het burgerinitiatief voldoet aan de eisen van artikel 5 en artikel 6;
- b. Of in de eerstvolgende vergadering na afloop van de termijn als bedoeld in artikel 7, tweede lid.

Indien de raad het burgerinitiatief in behandeling neemt, stelt hij tegelijkertijd vast of gebruik wordt gemaakt van een van de mogelijkheden genoemd in het derde en het vierde lid van dit artikel en bepaalt in welke raadsvergadering besluitvorming over het burgerinitiatief zal plaatsvinden.

De raad kan een burgerinitiatief om advies voorleggen aan het college. Hij stelt daarbij een termijn vast waarbinnen dit advies moet zijn uitgebracht.

De raad kan besluiten om over een burgerinitiatief het advies in te winnen van een commissie. Hij stelt daarbij een termijn vast waarbinnen dit advies moet zijn uitgebracht.

Beraadslaging en besluitvorming over een burgerinitiatief vindt plaats binnen acht weken nadat de raad heeft besloten om het burgerinitiatief in behandeling te nemen. Deze termijn kan ten hoogste eenmaal met vier weken worden verlengd.

Indien een burgerinitiatief wordt ingediend in de maanden juli of augustus kunnen de termijnen genoemd in het zesde lid, met acht respectievelijk vier weken worden verlengd.

Artikel 9

De voorzitter van de raad stelt een of meer van de vertegenwoordigers bedoeld in artikel 6, tweede lid, in de gelegenheid het burgerinitiatief toe te lichten in de raadsvergadering waarin de beraadslaging over het burgerinitiatief plaatsvindt en eventuele vragen uit de raad te beantwoorden.

De voorzitter van de raad kan een of meer van de vertegenwoordigers bedoeld in artikel 6, tweede lid, toestemming geven om deel te nemen aan de beraadslaging in de raad over het burgerinitiatief.

Indien de raad toepassing heeft gegeven aan artikel 8, vierde lid, zijn het eerste en het tweede lid van dit artikel van overeenkomstige toepassing op de commissievergaderingen.

Artikel 10

De raad stelt de vertegenwoordigers bedoeld in artikel 6, tweede lid, binnen twee weken na de datum van de raadsvergadering waarin besluitvorming over het burgerinitiatief heeft plaatsgevonden schriftelijk in kennis van zijn besluit. Indien de raad geheel of gedeeltelijk afwijkt van het burgerinitiatief geeft hij de redenen daarvoor aan.

Zo spoedig mogelijk nadat de raad over het burgerinitiatief een besluit heeft genomen, wordt dit besluit bekendgemaakt door kennisgeving van het besluit of van de zakelijke inhoud ervan in een van overheidswege uitgegeven blad of een dag-, nieuws- of huis-aan-huisblad, dan wel op een andere geschikte wijze.

Indien de raad geheel of gedeeltelijk in overeenstemming met het burgerinitiatief besluit, deelt het college de vertegenwoordigers binnen twee weken na de raadsvergadering als bedoeld in het eerste lid van dit artikel mede wanneer met de uitvoering van het raadsbesluit zal worden gestart, bij welke medewerker van de gemeente Lansingerland de vertegenwoordigers nadere inlichtingen kunnen inwinnen en wat de duur van de uitvoering zal zijn.

Indien een burgerinitiatief is afgewezen, is sprake van een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht waartegen bezwaar en beroep open staat.

Artikel 11

De burgemeester brengt in het burgerjaarverslag verslag uit over de werking van het recht van burgerinitiatief in de praktijk.

Artikel 12

Deze verordening treedt in werking op de dag na die van publicatie.

Artikel 13

Deze verordening kan worden aangehaald als: Verordening op het Burgerinitiatief Lansingerland 2007.

Sluiting

Aldus besloten door de raad van de gemeente Lansingerland,

De voorzitter,

De griffier,

Toelichting Toelichting

Artikelsgewijze toelichting.

Artikel 1

In de ontwerpverordening is het burgerinitiatief gedefinieerd als de mogelijkheid voor burgers om eigen voorstellen op de agenda van de raad te plaatsen, mits aan procedurele en inhoudelijke vereisten is voldaan. Vervolgens vindt reguliere besluitvorming plaats. Deze definitie onderscheidt het burgerinitiatief van het "volksinitiatief". Deze term wordt doorgaans gebruikt voor het recht van burgers om over een door hen geformuleerd voorstel een bindend referendum onder de bevolking te laten houden.

Er is voor gekozen de burger een concreet voorstel te laten doen en niet slechts het aangeven van onderwerpen waarover de raad moet debatteren. Dat voorkomt dat onuitgewerkte bespreekpunten op de raadsagenda worden geplaatst.

In de ontwerpverordening is ervoor gekozen de term "burgerinitiatief" te hanteren ter aanduiding van het (concrete) voorstel dat door een burger bij de raad kan worden ingediend. Er is niet voor gekozen om de burger de mogelijkheid te geven "slechts" een aangegeven onderwerp op de agenda van de raad te laten plaatsen. Dat alternatief is ruimer omdat het de mogelijkheid biedt dat burgers een onderwerp bij de raad aandragen, zonder dat een concreet voorstel is bijgevoegd. Te denken valt hierbij aan b.v. een wens om in de raad over de problematiek in een bepaalde achterstandswijk te discussiëren. Uiteraard staat het burgers ook bij het tweede alternatief vrij om een concreet voorstel in te dienen. Het is dan aan de raad om te beslissen of nadere uitwerking door de indieners nodig is. Het gevaar van de ruime variant is dat de raad moet discussiëren over punten die onvoldoende voorbereid zijn. Het lijkt er op dat die punten in feite bij de commissie zullen moeten worden besproken.

Artikel 2

Doel van een burgerinitiatief is burgers maximale zekerheid te bieden over behandeling van hun initiatief. Die behandeling wordt gegarandeerd, doordat de raad zich verplicht om het onderwerp op de raadsagenda te plaatsen.

Het burgerinitiatief tast in zekere mate de bevoegdheid van de gekozen raad aan om de eigen agenda vast te stellen. Het is daarom gerechtvaardigd het initiatief aan procedurele, inhoudelijke en communicatieve voorwaarden te binden die in de volgende artikelen zijn uitgewerkt.

Artikel 3

Het recht om een burgerinitiatief in te dienen zou, analoog aan het recht van petitie, aan ieder individu toegekend kunnen worden. Het gaat immers niet om een referendum, maar om het plaatsen van een initiatief op de agenda van de raad, waarna deze een eigen politieke afweging maakt.

Het burgerinitiatief biedt een mogelijkheid om jongeren, die de kiesgerechtigde leeftijd nog niet bereikt hebben, bij de politiek te betrekken. Om die reden is in artikel 3 de vereiste leeftijd van initiatiefgerechtigden zo laag mogelijk te houden.

In de modelverordening wordt ook nog gesproken over belanghebbenden. Naast ingezetenen kunnen ook belanghebbenden belang hebben in de gemeente. Daarom is er in de voorliggende conceptverordening (artikel 3 en artikel 5) voor gekozen om ook belanghebbenden -niet ingezetenen- van het burgerinitiatief gebruik te kunnen laten maken. Het begrip belanghebbende sluit qua terminologie aan op de "Wet uniforme openbare voorbereidingsprocedure Awb" en heeft door de jurisprudentie voldoende inhoud gekregen.

Artikel 4

ad a. Het is weinig efficiënt om de raad te belasten met de beraadslaging over een onderwerp waarover de raad uiteindelijk geen beslissende bevoegdheid heeft.

Daar komt bij dat de afstand tussen burger en bestuur alleen maar zou worden vergroot als de burger na het doorlopen van de burgerinitiatiefprocedure te horen krijgt dat de raad niets met het burgerinitiatief kan doen, omdat hij "er niet over gaat".

ad b. Een vraag over gemeentelijk beleid kan ook geen onderwerp van een burgerinitiatief zijn. Voor dit soort vragen staan andere wegen open, zoals het spreekrecht in een commissie- of raadsvergadering of het spreekuur van een wethouder.

ad g / i Ook moet voorkomen worden dat het burgerinitiatief andere procedures zoals de bezwaar- of de klachtprocedure doorkruist. Met het oog hierop is bepaald dat het burgerinitiatief geen bezwaar tegen een genomen besluit of een klacht over een gedraging van het gemeentebestuur kan inhouden.

ad j. Tenslotte is het evenmin de bedoeling dat zaken, die recent nog in de raad aan de orde zijn geweest, opnieuw onderwerp van bespreking worden als gevolg van een burgerinitiatief. Dit zou de besluitvorming in de raad te zeer kunnen frustreren. Daarbij kan een raad zelf bepalen welke termijn hij daarvoor geschikt acht. Denkbaar is dat wordt gekozen voor de huidige raadsperiode. In het voorstel is gekozen voor de termijn van 1 jaar.

Het is aan de initiatiefnemer om aan te tonen dat het initiatief een nieuw voorstel betreft dat nog geen onderwerp van een raadsbesluit is geweest.

lid 2-3 Een burgerinitiatief dat wordt doorgestuurd naar het college of de burgemeester is geen burgerinitiatief meer volgens de definitie van artikel 1 van deze verordening.

Lid 3 is dan ook bedoeld om te voorkomen dat het college of de burgemeester een initiatief om die reden terzijde kan schuiven.

Artikel 5

lid 1. Het ligt voor de hand om het burgerinitiatief bij de voorzitter van de raad te laten indienen. Zolang de burgemeester nog voorzitter van de raad is, ontvangt hij in die hoedanigheid de voorstellen.

Om de voortgang van het burgerinitiatief ordelijk te laten verlopen, is het onvermijdelijk dat aan het verzoek een aantal minimumeisen wordt gesteld. Het is uit praktische overwegingen zoals uniformiteit, overzichtelijkheid en duidelijkheid raadzaam, dat indiening van een burgerinitiatief plaatsvindt door middel van een standaardformulier.

lid 2. Natuurlijk zal een gemeenteraad inzicht willen hebben in de vraag hoe breed een burgerinitiatief wordt gedragen, maar een drempel is per definitie arbitrair. De gemeente Delft bijvoorbeeld stelt aan de indieners van een initiatief geen nadere eisen. Alle natuurlijke personen of rechtspersonen kunnen een

burgerinitiatief indienen. Wel moet elk initiatief worden gesteund door 300 inwoners van de gemeente Delft vanaf 12 jr.

Daarnaast zou, om het burgerinitiatief zo laagdrempelig mogelijk te houden, criteria zo min mogelijk personen moeten uitsluiten. Te overwegen valt daarom om alle ingezetenen én belanghebbenden initiatiefgerechtigd te maken. Om het (theoretische) risico te voorkomen dat de raad overspoeld kan worden door individuele initiatieven die hij moet agenderen is gekozen voor een ondergrens van ingezetenen die het initiatief moeten steunen en die in grootte varieert al naar gelang het gaat om een wijk of buurt, een dorp of kern dan wel de gehele gemeente.

lid 4. Op het standaardformulier zullen de ondertekenaars in ieder geval hun personalia moeten aangeven. Ter voorkoming van fraude met namen wordt gevraagd naar personalia, zoals adressen en geboortedata. Ook kan op grond van deze gegevens door de gemeente worden onderzocht of het initiatief de steun van voldoende daartoe gerechtigde personen heeft.

Artikel 6

Het gaat hier om de vraag waaruit het burgerinitiatief kan en mag bestaan. De raad heeft de keuze uit het agenderen van een onderwerp (eventueel inclusief een voorstel) en het agenderen van uitsluitend een voorstel. Als wordt gekozen voor een voorstel betekent dit dat indieners alleen een uitgewerkt initiatiefvoorstel -bijvoorbeeld in de vorm van een concept-raadsbesluit inclusief toelichting- kunnen indienen waarover de raad vervolgens een besluit neemt. Als er voor wordt gekozen dat een onderwerp geagendeerd mag worden dan zou aan de indieners bijvoorbeeld gevraagd kunnen worden de door hen voorgestane oplossings-richting aan te geven.

Om te voorkomen dat de raad moet discussiëren over punten die onvoldoende voorbereid zijn, is ervoor gekozen dat indieners alleen een uitgewerkt initiatiefvoorstel kunnen indienen.

Artikel 7

Aan de raadsvoorzitter is de taak gegeven om binnen twee weken te toetsen of het verzoek voldoet aan de vereisten als bedoeld in artikel 5 en 6. Het artikel voorziet in het door aanvrager herstellen van eventuele onvolkomenheden.

Artikel 8

lid 1. De burger moet erop kunnen vertrouwen dat de raad zijn voorstel spoedig toetst aan de vereisten en een besluit neemt over de behandeling. Hierin voorziet het eerste lid. Het gaat erom een termijn te kiezen die niet te lang is, maar ook niet zo kort dat er onvoldoende tijd is om het voorstel te kunnen controleren.

lid 2-4 In deze bepalingen is ervoor gekozen in het midden te laten hoe de raad, het college of de burgemeester verder met het burgerinitiatief omgaat. Bedoeld is niet dat de raad altijd plenair het voorstel inhoudelijk moet behandelen. Het ligt wel voor de hand dat in de raadsvergadering wordt beslist over het te volgen traject, maar een besluit over een burgerinitiatief kan uiteraard ook in een raadscommissie inhoudelijk worden voorbereid. Ook kan de raad van mening zijn dat nader onderzoek moet worden gedaan.

Artikel 9

De indiener / initiatiefnemer zal hoe dan ook steeds over het vervolgtraject worden ingelicht en waar nodig en mogelijk erbij worden betrokken.

Artikel 10

lid 1-3 Met het eerste tot en met het derde lid worden vooral waarborgen gecreëerd voor transparantie bij de afhandeling van een burgerinitiatief door de raad. Op grond van het eerste lid wordt de indiener / initiatiefnemer altijd schriftelijk meegedeeld wat er met het ingediende voorstel gebeurt. Dat kan dus een inhoudelijk besluit zijn of een besluit tot afwijzing van het verzoek.

lid 4 Wordt het verzoek tot plaatsing van het burgerinitiatief door de raad afgewezen, dan is er sprake

van een besluit in de zin van de Algemene Wet Bestuursrecht waartegen bezwaar en beroep op de rechter openstaan. Besluit de raad het burgerinitiatief te agenderen, dan is er sprake van een voorbereidingsbeslissing die niet vatbaar is voor bezwaar of beroep (artikel 6:3 Awb). Afhankelijk van de inhoud van de beslissing op het initiatief zelf, zal er sprake zijn van een besluit in de zin van de Algemene Wet Bestuursrecht, dat vatbaar is voor bezwaar en beroep. Zo zal bijvoorbeeld bezwaar en beroep openstaan indien de raad, het college of de burgemeester naar aanleiding van het burgerinitiatief besluit een subsidie toe te kennen voor een bepaald project. Een ander voorbeeld is het besluit om een verordening op bepaalde punten aan te passen. Tegen een dergelijk besluit staat geen bezwaar en beroep bij de rechter open (artikel 8:2 Awb).

Artikel 11

Er is in de regeling voor gekozen om de burgemeester te verplichten om jaarlijks een verslag over het burgerinitiatief uit te brengen. Hierbij valt te denken aan getalsmatige gegevens (aantal ingediende, aantal toegewezen en aantal afgewezen burgerinitiatieven), een beknopt overzicht van de inhoud van de burgerinitiatieven, de besluiten van de raad over de burgerinitiatieven en de motivatie op grond waarvan de raad tot deze besluiten is gekomen.

= = = = =

Uw voorstel op tafel!
Gemeenteraad Lansingerland.
Verzoek Burgerinitiatief

Vul dit formulier duidelijk in, loop alle vragen zorgvuldig langs, kruis aan wat van toepassing is en controleer de gegevens en handtekeningen.

Ondergetekende verzoekt hierbij het volgende burgerinitiatief op de agenda van de gemeenteraad van Lansingerland te plaatsen:

.....

Dit verzoek heeft een:

- ☐ wijkgericht karakter
- ☐ dorpsgericht karakter
- ☐ gemeentelijk karakter

Toelichting op burgerinitiatief:

.....

Gegevens eerste vertegenwoordiger tevens postadres (verplicht invullen):

AchternaamM/W
Eerste voornaam
+ voorletters
Geboortedatum
Adresnr.....
PostcodeWoonplaats.....
Emailadres
Telefoon

Handtekening

Datum_....._.....

Gegevens tweede vertegenwoordiger (niet verplicht):

AchternaamM/V

Eerste voornaam

+ voorletters

Geboortedatum_....._.....

Adresnr

PostcodeWoonplaats.....

Emailadres

Telefoon

Handtekening

Datum_....._.....

Gegevens derde vertegenwoordiger (niet verplicht):

AchternaamM/V

Eerste voornaam

+ voorletters

Geboortedatum_....._.....

Adresnr.....

PostcodeWoonplaats.....

Emailadres

Telefoon

Handtekening

Datum_....._.....

Dit verzoek gaat vergezeld van een lijst met de namen, adressen, geboortedata en handtekeningen van initiatiefgerechtigden die het burgerinitiatief ondersteunen.

De handtekeningenlijst (bijlage) bestaat uit.....genummerde pagina's.

Toelichting voor de verzoeker

- Een burgerinitiatief is een schriftelijk en gemotiveerd verzoek van ingezetenen aan de raad om te beraadslagen en te besluiten over een door hen geformuleerd voorstel dat betrekking heeft op een gemeentelijke aangelegenheid.
- Alle ingezetenen van veertien jaar en ouder (die hun werkelijke woonplaats in de gemeente Lansingerland hebben) evenals belanghebbenden kunnen een burgerinitiatief indienen.
- Het burgerinitiatief vermeldt de naam, het adres en de geboortedatum van minimaal één en maximaal drie ingezetenen die als vertegenwoordigers van het burgerinitiatief optreden.
- Het burgerinitiatief wordt ondersteund door ten minste het volgende aantal ingezetenen van veertien jaar en ouder:
 - a. Voor verzoeken met een wijkgericht karakter: 50;
 - b. Voor verzoeken met een dorpsgericht karakter: 100;
 - c. Voor verzoeken met een gemeentelijk karakter: 250.
- Die ondersteuning moet blijken uit ondertekening door de ingezetenen van een aan het burgerinitiatief gehechte, door de gemeente verstrekte handtekeningenlijst (zie bijlage). Een ondertekening is pas geldig als naast de handtekening tevens de naam, het adres en de geboortedatum van de ingezetene worden vermeld. Digitale handtekeningen zijn niet geldig.
- Ter bepaling van de status van de ondertekenaar van het burgerinitiatief in relatie tot het verzoek met een buurtgericht, dorpsgericht of gemeentelijk karakter wordt door de gemeente gebruik gemaakt van het bevolkingsregister en/of de indeling van gebieden naar postcode.

- Boven aan de handtekeningenlijst dient het burgerinitiatief dat wordt ondersteund te worden opgenomen in dezelfde bewoordingen als op het verzoek tot indiening van het burgerinitiatief. Indien meer dan één vel nodig is voor gegevens van ondersteuners van het burgerinitiatief dient bovenaan elk vel het burgerinitiatief te worden omschreven en de pagina voorzien te zijn van een paginanummer.
- Een burgerinitiatief mag niet gaan over:
 - a. De uitvoering van besluiten van hogere bestuursorganen waaromtrent de raad geen beleidsvrijheid heeft;
 - b. Gemeentelijke procedures;
 - c. De gemeentelijke organisatie;
 - d. Vaststelling en wijziging van de gemeentelijke begroting;
 - e. Gemeentelijke belastingen en tarieven;
 - f. Geldelijke voorzieningen voor ambtsdragers, gewezen ambtsdragers dan wel hun nagelaten betrekkingen of hun rechthebbenden;
 - g. Handelingen en gedragingen van collegeleden, raadsleden of ambtenaren waartegen een klacht kan worden ingediend op grond van de Algemene wet bestuursrecht of een door de raad of het college vastgestelde klachtenregeling;
 - h. Benoemingen of functioneren van personen;
 - i. Onderwerpen waartegen een bezwaar- of beroepsprocedure openstaat of heeft opengestaan.

De volledige tekst van de verordening met de bijbehorende toelichting is verkrijgbaar bij de raadsgriffie van de gemeente Lansingerland, e-mail: griffie@landsingerland.nl; telefoon 010 - Daar kunt u ook terecht met uw overige vragen over het burgerinitiatief.

Bijlage Paginanummer

Handtekeningenlijst Ondersteuningsverklaringen burgerinitiatief

Ondergetekenden verklaren hierbij het verzoek tot het plaatsen van het volgende burgerinitiatief op de agenda van de gemeenteraad te ondersteunen:

.....

Naam, eerste voornaam en voorletters Adres (straat en huisnummer) Geboortedatum HandtekeningNaam

Eerste voornaam Voorletters Adres (straat en huisnummer

Voor meer handtekeningen kunt u een kopie maken van deze pagina.

Te downloaden: Verordening burgerinitiatief Lansingerland.pdf (23 KB) Toelichting Verordening burgerinitiatief Lansingerland.pdf (23,56 KB). Bijlage bij verordening burgerinitiatief Lansingerland.pdf (19,83 KB).